

Xavier Daufí Roderigas

Apunts biogràfics dels Lupresti a la llum d'un dietari familiar

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions

Apunts biogràfics dels Lupresti
a la llum d'un dietari familiar

Xavier Daufí Rodergas

Apunts biogràfics dels Lupresti a la llum d'un dietari familiar

Aquest llibre ha estat possible gràcies a la contribució del projecte d'investigació coordinat «Microhistoria de la música española contemporánea: periferias internacionales en diálogo», amb Codi PGC2018-098986-B-C33, del Ministerio de Ciencia e Innovación

Primera edició: juny de 2022

© del text: l'autor, 2022

© d'aquesta edició: Universitat Autònoma de Barcelona, 2022

Edició i producció:

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Publicacions

Plaça de l'Acadèmia. Edifici A

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès). Spain

T. (+34) 93 581 10 22

sp@uab.cat

www.uab.cat/publicacions

978-84-19333-14-8

No es permet la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la seva transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per enregistrament o altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del *copyright*.

Taula de matèries

Pròleg	9
Aproximació històrico-biogràfica de la família Lupresti	13
Introducció	13
Estat de la qüestió	15
Arbre genealògic de la família Lupresti	19
Noves aportacions biogràfiques dels membres de la família	
Lupresti a la llum del manuscrit	21
<i>Plàcido Lupresti Vilageliu (1840-1909)</i>	23
<i>Domingo Lupresti Fernando (1852-1922)</i>	30
<i>Anton Lupresti Fernando (*1857)</i>	34
<i>Altres fets remarcables ressenyats al dietari</i>	41
Apunt final	45
Bibliografia	47
Fonts manuscrites	47
Fonts impreses	47
Dietari	49
Índex onomàstic	79

Pròleg

Des de l'any 2016 el nostre grup de recerca s'ha interessat per estendre la metodologia de la microhistòria com a objectiu central de les investigacions. Aquest enfocament, que feia dècades que s'aplicava en la trajectòria d'altres disciplines, com ara en els estudis històrics i econòmics, era relativament nou per a la musicologia del nostre país. De fet, la historiografia de la música, tant a Catalunya com a Espanya, havia estat influïda per un centralisme geogràfic, històric i personal que portava a l'estudi de les grans capitals, passant pels episodis històrics més significatius, i s'havia centrat en els principals protagonistes. Aquest era, i encara és, un enfocament necessari, motivat per l'enorme quantitat de materials que estaven per encetar i estudiar a fons, resultat de dècades en què els estudis de musicologia eren un afer minoritari.

La música forma part d'un entramat cultural de ciutats com a forma d'interacció humana, d'organització o d'activitat comercial. Dins dels objectius que ens vam marcar en aquell moment hi havia la necessitat d'atendre els músics, com a compositors i com a intèrprets, i les institucions, que havien quedat fins llavors en un segon pla, eclipsades per aquelles figures rellevants que la historiografia d'inicis del segle xx havia assenyalat com a paradigmàtiques. Aquesta manera de plantejar la recerca, que afitorava uns pocs noms, provocava l'oblit d'altres protagonistes de l'activitat musical, reduïa el coneixement de la vida musical als grans esdeveniments i als grans focus musicals i deixava en silenci tot el seu entorn.

La microhistòria ens permet d'arribar a un major grau de complexitat i, alhora, procura una generalització menor en l'estudi dels processos històrics. Es multipliquen els focus d'estudi i es fan més denses les xarxes de relacions contextuals entre els grups. Canvien el camp d'observació i l'escala. Som capaços de penetrar en detalls mínims que reproduïen les vides singulars, i les emocions, a través

dels ulls de qui n'ha estat un protagonista sense voluntat d'arrogar-se una representació social generalista.

És una fortuna extraordinària la troballa d'un dietari manuscrit que documenti la trajectòria d'una família de músics durant quasi un segle. Hem d'agrair la generositat del Dr. Albert Rossich, que va posar el Dr. Xavier Daufí sobre la pista d'aquest document que, en el decurs de setanta-nou anys, ens aporta notícies de quatre generacions d'una família de músics. En paraules de l'investigador del nostre grup, Xavier Daufí, aquest document és «una radiografia que permetrà entendre les relacions personals dels músics del segle XIX».

La intenció de Ramon Lupresti i Casadevall en iniciar el *Dietari* sembla que devia ser documentar els orígens i els fets més cabdals de la família, com ara naixements, matrimonis, contractes i altres. Les notes anaven passant de mà en mà entre els diferents membres de la família. Després de Ramon Lupresti, aquest dietari, o més ben dit anotacions, va ser continuat pel seu fill petit, Anton Lupresti Fernando.

En l'edició d'aquestes anotacions, Xavier Daufí hi desenvolupa les dades biogràfiques de la família Lupresti conegudes fins ara, que completa amb valuoses informacions procedents del mateix *Dietari*, així com amb buidatges fets a partir de fonts hemerogràfiques. Ho completa amb l'estudi de composicions dels Lupresti que es conserven a la Biblioteca de Catalunya i al Centre de Documentació de l'Orfeó Català, així com amb partitures procedents del projecte IFMuC (Inventari dels Fons Musicals de Catalunya) —dirigit pel Dr. Josep M. Gregori. Es complementa amb programes de concerts que es trobaven a l'antic fons Josep Ricart i Matas, avui dipositat a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Aquest fons fou publicat, amb dades que abasten fins a l'any 1900, per Francesc Bonastre i M. Dolors Millet el 2015.

És destacable l'arbre genealògic, que ens permet de posar ordre a la nissaga dels Lupresti i és molt aclaridor per a la consulta del *Dietari*. A través de les notes que els membres de la família anaven referenciant, es teixeix un panorama dens i complet de la vida musical a la Barcelona del segle XIX. El to d'algunes de les entrades que anotaven els Lupresti sovint és asèptic. L'aparença notarial volia deixar constància per a les generacions futures dels fets que ajudaren a fer més gran i sòlida la família Lupresti i també dels que ho dificultaren. Alguns passatges són ben sucosos i, sense cap voluntat literària, ens aporten informacions valuoses. Un bon exemple n'és el seguit de compromisos que Plácido Lupresti va haver de reconèixer davant del seu pare Ramon, després que li estressin les orelles per no estudiar prou a les classes de Bernat Calvó Puig. El pare l'amenaçà de posar-lo a treballar.

L'estudi realitzat per Xavier Daufí és imprescindible per situar amb precisió el context de l'època. Conté dades impagables sobre el comerç d'instruments i la circulació de la música a l'època. També conté informacions ben interessants sobre la docència, que discorre força sovint fora de les institucions docents més o

menys reglades d'aquell temps: ens aclareix referències a mestres que fins ara estaven envoltats de nebuloses imprecises. Aquest seria el cas de l'estudi musical que Alegret mantenia actiu a Barcelona durant el primer terç del segle XIX, i que, pels esments dels Lupresti, podem deduir que tingué força importància. A més a més del quadre de relacions familiars, de les quals podem concloure que es tractava d'una nissaga que tingué parents amb un relleu social important, també seran d'una gran vàlua per a investigacions futures les referències a les orquestres i els concerts que s'esmenten a la documentació. Gràcies a les notes que els Lupresti van anar recollint durant dècades, molts dels músics de l'època podran sortir de l'anonimat en què bona part encara estan immersos.

Francesc Cortès
Universitat Autònoma de Barcelona

Aproximació històrico-biogràfica de la família Lupresti

Introducció

El cognom Lupresti s'associa a diversos músics establerts a Barcelona durant la segona meitat del segle XIX i els primers decennis del XX. Com a intèrprets d'instruments de corda fregada i compositors, són especialment coneguts els germans Domingo i Anton.¹ No obstant, són poques les dades biogràfiques que es conserven d'aquests músics. És per aquest motiu que resulta singularment rellevant la troballa, per part del professor de la Universitat de Girona Albert Rossich, d'un dietari manuscrit on s'inclouen diversos esdeveniments ocorreguts a la família Lupresti durant el vuit-cents i els primers anys del segle XX. Em cal, doncs, abans que res, agrair la generositat de Rossich per haver-me cedit l'esmentat diari i permetre'm d'aquesta manera portar a terme aquest estudi.

El manuscrit es troba en una llibreta de 49 fulls sense numerar i relligats amb tapes de cartó gruixut, que tenen unes dimensions de 20,9 x 15 cm, mentre que les cobertes, un mica més grans, mesuren 22 x 15,4 cm. Els 26 primers fulls estan escrits amb tinta; del 27r al 48v estan en blanc i, finalment, el 49r i el 49v tornen a estar escrits (aquest cop, però, amb llapis i en forma d'apunts del que està passat —o s'hauria d'haver passat— en net a les planes 25v a 26v). Val a dir que un dels autors del manuscrit també aprofita el revers de la coberta anterior. Hi escriu els següents noms i dates de naixement: «Ramon Lupresti [y Casadevall] nasqué en Barcelona / en 24 Decembre de 1804 / Josepa Fernando [y Frañó] nasque en 14 / Agost de 1812». Es tracta del primer autor del dietari i de la seva segona esposa,

1. En aquest article s'utilitzaran els noms dels diferents membres de la família Lupresti tal com apareixen escrits al dietari, però adaptats a l'ortografia actual.

pares de Domingo i Anton. A les bandes anterior i posterior de la portada, hi ha un segell ovalat i disposat en sentit horitzontal on es llegeix, a la part superior i en lletres majúscules, Antonio Lupresti i, a la part inferior, Barcelona.

Són diverses les mans i els autors que es distingeixen al llarg del manuscrit. Pel que sembla, el dietari fou iniciat el 20 de desembre de l'any 1839 per Ramon Lupresti i Casadevall, el pare dels dos músics esmentats més amunt. Dona la notícia d'un esdeveniment previ al seu propi casament, i explica que en aquesta data «fou demanada Margarida Vilageliu per casarse ab Ramon Lupresti». A partir del 2 de desembre de 1873, tot i que continua la mateixa mà, clarament, hi ha un canvi d'autor. Mor Ramon i s'encarrega de continuar el diari el fill petit, Anton Lupresti Fernando: «† à 2 Desembre de 1873. de 1873 mori Ramon Lupresti y Casadevall, puig aben ell apuntat las dichas que es troban en lo presen llibre é resol jo Anton Lupresti continuarlo». Presumiblement, aquest darrer devia haver copiat a la llibreta que ha arribat als nostres dies la part —procedent d'una font anterior desconeguda— que va escriure el seu pare fins a l'octubre de mateix any, data en què apareix la darrera notícia aportada per Ramon: «à 16 Octubre de 1873. á mort á Madrid Dolores Casadevall y Roure». Caldria un estudi més detallat i aprofundit per distingir i determinar les diverses mans que se succeeixen d'ençà del desembre del 1873, però, en tot cas, s'ha de fer esment d'un canvi molt evident que es dona a partir del 6 de gener de 1910, data en què «se casá Mercé Lupresti i Comas ab Joaquin Blanch i Parera en la Parroquia de S. Pere de las Puellas». Mercè Lupresti era la tercera filla d'Anton i de Carmen Comas i Pitxot. Amb aquesta mà hi apareixen vuit entrades, la darrera de les quals, incompleta, fa referència al naixement d'un net d'Anton: «1915. Lo día 22 de Juny, va néixer un nen fill de Ramón Lupresti i Comas y Andrea Andreu que fou batejat en». A les dues darreres pàgines de la llibreta, escrites amb llapis, es donen més detalls de l'esdeveniment: «Lo día 22 de Juny de 1915, a les 7 del mati nasqué un noi fill de Ramón Lupresti i Andrea Andreu, que fou batejat el dia 29 del mateix mes amb els noms de Antoni, Guillermo i Ramón-Lluis, apadrinan-lo, el nen Guillermo Serra Andreu (cosí de sa mare) i la seva avia paterna Carme Comas, (a la Catedral)». A més d'aquesta notícia, al darrer full s'inclouen noves que abracen cronològicament des del 1910 fins al 1918. D'altra banda, val a dir que l'autor comença a escriure pel *verso* i acaba pel *recto*.

Considerant tot el que s'acaba d'exposar, el dietari cobreix un lapse de setanta-nou anys i dona notícies de gairebé quatre generacions de la família Lupresti. Resultarà una eina imprescindible per bastir un primer apunt biogràfic d'aquests músics barcelonins de la segona meitat del segle XIX i els primers anys del XX. Més enllà de la informació estrictament familiar, el manuscrit mostrarà una visió força clara de les relacions que els Lupresti tingueren amb altres músics del moment: quins mestres van tenir, amb quins autors i intèrprets es van relacionar professionalment i a quins constructors compraven o feien reparar els seus ins-

truments. En definitiva, una radiografia que permetrà entendre les relacions personals dels músics del segle XIX i també quin era el consum i el gust musical de la societat de l'època.

Estat de la qüestió

Abans d'abordar l'estudi del contingut del manuscrit, cal detenir-se a considerar l'estat del coneixement que ara per ara es té dels músics de la família Lupresti, així com de la seva activitat i de la seva producció. De les diverses fonts de què es disposa, caldrà distingir entre les que aporten informació biogràfica, les que donen notícies sobre la seva activitat concertística i les que proporcionen referències sobre la diversa obra conservada.

Pel que fa a la informació biogràfica, s'ha d'assenyalar que el primer autor que esmenta un dels músics d'aquesta família és Baltasar Saldoni al seu *Diccionario biográfico-bibliográfico de efemérides de músicos españoles*. En una breu nota a la pàgina 172 del quart volum diu: «(N.) LUPRESTI, D. Domingo: el día 6 de Junio de 1875 se tocó, en la Academia celebrada en el Liceo Filarmónico Barcelonés, una sonata para violín y piano, de su composición. El 24 del mismo mes y año, el jurado del mismo Liceo le adjudicó el primer premio de armonía».² Pel que sembla, aquest és l'únic passatge que Saldoni dedica a Domingo Lupresti. A la pàgina 5, a l'apartat «Explicación de los signos adoptados», aclareix el significat de la N entre parèntesis del principi de l'entrada. Especifica que els noms encapçalats per aquesta lletra són: «Nuevo en esta edición, y cuyo nombre no se halla en las Efemérides».

Un altre autor que es fixa en els Lupresti, en aquest cas en Anton Lupresti, és Josep Rafael Carreras i Bulbena.³ En la seva obra dedicada a la història de l'oratori,⁴ el musicògraf explica que ell mateix fou deixeble de Lupresti i, en una nota a peu de plana, en dona la següent informació: «Nació en Barcelona el 26 de noviembre de 1857. Fue discípulo del Conservatorio del Liceo, donde cursó en las principales clases. Su profesor de violoncelo fue J. Baucis. Cuenta con varias composiciones religiosas de buen carácter, destacando una misa dedicada al Sagrado Corazón de Jesús, y además algunos himnos instrumentales escritos para el templo».⁵ La relació entre Antonio Lupresti i Carreras i Bulbena, tanmateix, no es

2. Baltasar Saldoni: *Diccionario biográfico-bibliográfico de efemérides de músicos españoles*, vol. iv. Madrid: Imprenta a cargo de D. Antonio Pérez Dubrull, 1881, p. 172.

3. Vegeu Xavier Daufí: «Josep Rafael Carreras i Bulbena, el naixement de l'oratori a Catalunya i altres consideracions». *Recerca Musicològica*, xvii-xviii, 2007-2008, p. 153-179.

4. José Rafael Carreras y Bulbena: *El oratorio musical. Desde su origen hasta nuestros días*. Barcelona: Tip. L'Avenç, 1906.

5. José Rafael Carreras y Bulbena: *El oratorio musical. Desde su origen hasta nuestros días*, p. 154.

redueix únicament a la que hi pot haver entre mestre i deixeble, sinó que va més enllà, ja que tots dos van col·laborar conjuntament en la creació, com a mínim, d'un parell d'obres. A la primeria del juliol del 1895, es va estrenar a Sant Pere de les Puel·les l'oratori *Sortint d'Egipte*, compost pels dos músics. Cal remarcar que el text de l'obra és de Jacint Verdaguer. Sobre la composició, Carreras i Bulbena explica que està escrita «sin pretensiones y en estilo laborado sobre la forma clásica según la escuela vienesa, ofrece grande unidad, siendo todos sus números basados en el mismo criterio de hermanar la claridad y sobriedad harmónica con un movimiento melódico tierno y esencialmente devoto».⁶ A l'apèndix del llibre, Carreras i Bulbena hi inclou un fragment d'aquesta obra, un tercet per a *triple*, soprano i baix, intitulat «Jesús, Joseph y Maria en lo desert».

Una segona col·laboració entre ambdós músics es troba referenciada al document pertanyent al «Fons Carreras y Bulbena» (conservat a l'ANC) intitulat «Música / Lista de autores / Sacado del catalogo de la librería de José R. Carreras Bulbena. / Barcelona». Aquest text es divideix en diferents apartats, cadascun dels quals es correspon amb una determinada combinació instrumental. Sota l'epígraf «Música para violoncello y piano», es troba l'obra *Corona de siemprevivas*, atribuïda a Carreras-Lupresti. D'altra banda, cal assenyalar que en aquest mateix document, a l'apartat «Música para conjuntos», s'hi inclou l'obra *Sortint d'Egipte*, aquest cop, però, atribuïda únicament a Carreras i Bulbena. No obstant, i com es podrà comprovar més endavant quan es faci referència al manuscrit conservat, en la composició d'aquest oratori també hi va col·laborar, sense cap mena de dubte, Anton Lupresti.

En una obra més recent i dedicada a la història del violoncel a Catalunya,⁷ Josep Bassal i Jaume Tortella aporten algunes dades biogràfiques de diversos membres de la família Lupresti, concretament de Ramon i dels seus fills Plàcido, Domingo i Anton.⁸ Del pare expliquen que va contraure matrimoni amb Margarida Vilageliu —morta al cap de poc temps— i que es casà en segones núpcies amb Josefa Fernández [sic].⁹ No aclareixen del tot la descendència d'aquest segon matrimoni.¹⁰ Pel que fa a Plàcido (l'únic fill de la primera dona de Ramon), els au-

6. José Rafael Carreras y Bulbena: *El oratorio musical. Desde su origen hasta nuestros días*, p. 155.

7. Josep Bassal i Jaime Tortella: *Historia del violonchelo en Cataluña*. Sant Cugat: Arpeggio, 2015.

8. Josep Bassal i Jaime Tortella: *Historia del violonchelo en Cataluña*, p. 31-35.

9. El manuscrit permet establir que el cognom correcte era Fernando.

10. Expliquen: «[...] naciendo de este segundo matrimonio otros tres hijos, entre los cuales el mayor fue Domingo y, el menor, Antonio; por tanto, hubo otro hijo (u otra hija), entre ambos, aunque desconocemos el nombre y carecemos de cualquier otro dato» (Bassal i Tortella: *Historia del violonchelo*, p. 32). Com es veurà més endavant, aquest matrimoni va tenir, en efecte, tres fills, però no pas en l'ordre que s'esmenta. La primera filla fou Ramona, i els dos fills següents Domingo i Anton.

tors aporten la imatge de la portada de les seves *Lecciones* per a violoncel (obra dedicada a Juan Baucis) i diuen que va formar part de la junta de l'Associació de Pianistes-Compositors de Barcelona. Reprodueixen també l'esquela de la seva primera dona, Higinia Tàpia i Cabot, traspassada el 9 d'abril de 1887.¹¹ De Domingo Lupresti, només aporten la data de naixement, el 1852. I, finalment, del darrer fill, Anton, donen informacions diverses, com ara que va estudiar al Liceu i que va arribar a ser violoncellista solista de l'orquestra del teatre. També expliquen que va formar part de la capella de Sant Pere de les Puel·les. Una dada que no apareix al manuscrit i que sí que aporten Bassal i Tortella és la data i el lloc de la seva mort. D'acord amb aquesta font, Anton Lupresti va finar a Sant Cugat l'any 1932. En aquesta obra sobre la història del violoncel a Catalunya, també s'informa que aquest músic va ser a més compositor i va escriure diverses obres religioses, entre les quals destaquen l'oratori *Sortint d'Egipte*, amb text de Jacint Verdaguer. En canvi, no diuen —cosa que ja ha estat ratificada més amunt— que l'obra va ser composta en col·laboració amb Josep Rafael Carreras i Bulbena.

En una nota a peu de plana, Bassal i Tortella donen a conèixer la seva font d'informació, que en aquest cas és Esther Lupresti, una descendent dels músics de cinquena generació (el dietari manuscrit només arriba fins a dues generacions posteriors a Plàcido, Ramona, Domingo i Anton).¹²

A banda de la informació estrictament biogràfica, també es conserva documentació sobre l'activitat concertística del germans Lupresti. En aquest sentit, una obra molt clarificadora és el catàleg del Fons Ricart i Matas, que recull una quantitat no gens menyspreable de programes de concerts públics celebrats a Barcelona entre els anys 1797 i 1900.¹³ Domingo Lupresti és citat en cinc audicions, i Antoni Lupresti en quatre (totes amb el seu germà gran). Finalment, en dos programes més, hi apareix només el cognom Lupresti, sense especificar-se'n el nom.

La primera referència a un dels germans que es troba en el catàleg és de l'abril del 1879. Es tracta d'un concert de música instrumental que va tenir lloc a l'Ateneu Barcelonès i en el qual van intervenir els senyors Güell i Quintana (violins), Puiggener (viola), Baucis (violoncel), J. Ribera (contrabaix), Altimira (guitarra). Com a pianistes, hi van participar Fajes, García Robles, Martínez Imbert, Rodo-

11. Aquesta notícia resulta de gran interès perquè d'aquest personatge el manuscrit només n'indica la data de la seva mort. És cert que es presenta com a Higinia Tàpia de Lupresti, però en cap cas es diu amb quin dels tres germans estava casada. L'única referència que es fa al dietari sobre els matrimonis de Plàcido és de l'octubre del 1898, data en la qual es diu que es va casar amb Francisca Sammartí Aguiló.

12. La nota diu: «Agradecemos estos datos de parentesco a Esther Lupresti, descendiente en quinta generación».

13. Francesc Bonastre i M. Dolors Millet: *Catàleg del Fons Ricart i Matas. Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. I – Programes de concerts públics de Barcelona. 1797-1900*. Barcelona: Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, 2015.

reda i Vargas, i l'harmòniom va anar a càrrec de Barba Bau, Lupresti i Vehils. En el concert, estructurat en tres parts, s'hi va interpretar música de C. Martínez Imbert, C. Ribera i J. Casamitjana a la primera; de F. Pedrell, F. Sor i J. García Robles a la segona, i de N. Manent, A. Barba i J. Rodoreda a la tercera.

Durant el mes de març del 1880, Domingo (violoncel) i Anton (viola), com a membres del Quartet Clàssic, van oferir quatre concerts al Saló de Descans del Teatre del Liceu. L'agrupació de corda, acompanyada pel pianista Lluís Leigh, estava integrada, a més dels dos músics ja esmentats, pels violinistes E. Marscheck i G. Gimferrer. El 3 de març van interpretar obres de Haydn, Mozart, Mendelssohn, Chopin i Beethoven. Una setmana més tard, el dia 10, els mateixos instrumentistes van recrear, en un segon concert, obres de Mozart, Beethoven, Bach i Schubert. El 15 de març va tenir lloc el tercer recital, però en aquest cas el catàleg no especifica quina música s'hi va interpretar ni els seus autors. El darrer concert es va celebrar el dia 20 i s'hi van recrear obres de Mozart, Beethoven, Mendelssohn i Haydn.

Al dietari manuscrit hi ha la següent entrada: «15 de Abril de 1880 á tocat Anton Lupresti lo violoncello jun ab lo violinista Sarasate en lo teatro principal». El catàleg del Fons Ricart i Matas certifica que, en efecte, aquest concert amb el cèlebre solista va tenir lloc en la data i la sala indicades. Anton Lupresti, tanmateix, hi devia intervenir (el seu nom no apareix en el programa) com a violoncellista de l'orquestra que va acompanyar el violinista. A banda del solista, només s'especifiquen com a intèrprets «Orquestra Simfònica» i «Mtre. Salvat, director». Van tocar el *Concert per a violí i orquestra* de Beethoven, una fantasia sobre motius de *Der Freischütz* de Weber i una *Serenata* de Haydn.

El 10 de maig de 1896 un Lupresti violoncellista va participar, juntament amb Montserrat Sampere (piano), Josep Rocabruna (violí) i Puiggener (viola), en un concert que va tenir lloc al Teatre Líric. El fet de tractar-se d'un violoncellista fa pensar que el Lupresti que va intervenir en aquesta audició devia ser Domingo (que ja l'hem vist amb aquest instrument en el Quartet Clàssic), però en tot cas en el catàleg no s'hi indica el nom. A la primera part, van interpretar un quartet (potser un trio amb piano) de Mozart; a la segona, van sonar composicions pianístiques de Beethoven, Chopin, Liszt, Grieg, Rubinstein, Txaiikovski, Korganoff, Mendelssohn, Sánchez Gavanyach i Costa i Noguera. Finalment, a la tercera part, van tocar un quartet (potser un trio amb piano) de Schumann.

Una darrera referència és del 18 de febrer de 1900. En aquesta data va tenir lloc un dels recitals del que es coneixia com a Sessions Líriques Montserrat Sampere. S'hi van interpretar una gran quantitat i varietat d'obres i hi van intervenir nombrosos músics. En el programa imprès d'aquest concert s'hi especifica: «[...] Conjunt de corda: la secció musical de "L'Acadèmia de la Verge de Montserrat", dirigida pel mestre Domingo Lupresti, ab la cooperació dels senyors Auger, Passolas y Pujol».

Finalment, caldrà considerar la música i l'obra d'aquests autors custodiada a la Biblioteca de Catalunya, al Centre de Documentació de l'Orfeó Català i a altres arxius de Catalunya. Pel que fa a la primera institució, val a dir que s'hi conserven documents dels tres germans, Plàcido, Domingo i Anton. Del primer hi ha un *Curso elemental de solfeo: en las llaves de sol y de fa útil a los colegios de ambos sexos*. Es tracta d'una obra publicada a Barcelona per Andrés Vidal y Roger l'any 1885. De Domingo hi ha una transcripció per a piano d'una obertura de Felix Mendelssohn publicada a Barcelona el 1885. Val a dir que un dels tres exemplars que es conserven a la Biblioteca de Catalunya d'aquest arranjament és donació de Marcos Redondo. Per últim, d'Anton hi ha un *Villancico para Navidad a una voz o coro unísono con acompañamiento de piano*. Va ser publicat a Barcelona i consta que el text és de Jacint Verdaguer. Al Centre de Documentació de l'Orfeó Català, hi ha tres manuscrits d'Anton Lupresti, en aquest cas, tots en col·laboració amb Rafael Carreras i Bulbena. El primer és un esborrany de *Solitud d'Egipte*, una obra per a solistes i cor que no està datada. També s'hi conserva el manuscrit de *Sortint d'Egipte. Oratori dedicat a la Sagrada Família*. L'existència d'aquest document permet confirmar que aquesta composició, al contrari del que feia pensar una dada aportada més amunt, sorgeix, sens dubte, de la col·laboració entre Carreras i Bulbena i Anton Lupresti. Igualment, al mateix Centre de Documentació de l'Orfeó Català es conserva el manuscrit de *Corona de siemprevivas*, una obra per a dos violins, viola, violoncel i contrabaix, datada del 1889. Per acabar, cal referir-se a l'IFMuC, un inventari informatitzat (també en edició en paper) d'una gran quantitat de fons musicals de Catalunya.¹⁴ Anton Lupresti hi apareix amb dues obres, una està manuscrita i l'altra impresa, conservades al Fons de l'Església Parroquial de Sant Esteve d'Olot, custodiat a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa. La primera és una «*Sardana Garin / Para Violin y Violoncello con acompañamiento de piano / Por D. Antonio Lupresti*». Està escrita en fa major, no està datada i es conserva incompleta. En una altra entrada, el músic apareix, juntament amb L. Gambale i J. Manent, entre d'altres, en una antologia de música eclesiàstica per a una, dues, tres i quatre veus, amb acompanyament d'orgue. A l'inventari només s'esmenten algunes de les obres de Manent. El llibre, que porta el títol de *Melodías sagradas*, fou imprès a Barcelona a la impremta de Juan Budó.

Arbre genealògic de la família Lupresti

La minuciosa lectura del dietari permetrà elaborar l'arbre genealògic de la família i establir les diferents relacions entre els seus membres. Com ja s'ha indicat més amunt, el primer personatge que hi apareix és Ramon Lupresti i Casadevall

14. Consultable online a través de la pàgina <ifmuc.uab.cat>.

(1804-1873), casat dues vegades: primer, el 1840, amb Margarida Vilageliu (†1842), i posteriorment, el 1844, amb Josepa Fernando (1812-1885). D'altra banda, cal constatar que Ramon va tenir, almenys, una germana anomenada Dolors, de qui el dietari dona la data i el lloc de la seva defunció: el 13 de maig de 1899 a Vic. Ja es comprovarà més endavant, quan es tracti de la figura del bisbe Lluçia Casadevall, que la família materna de l'autor del diari procedia de la capital osonenca. No és gens estrany, doncs, que al llarg del manuscrit, siguin diverses les referències a aquesta ciutat. Ramon Lupresti va tenir quatre fills: amb la primera dona, Plàcido (1840-1909), i amb la segona, Ramona (1849-1911), Domingo (*1852) i Anton (*1857). La informació aportada al dietari permet conèixer els matrimonis i la descendència d'aquesta segona generació dels Lupresti. D'acord amb el manuscrit, se sap que Plàcido es va casar el 1898 amb Francisca Sammartí Aguiló, amb qui no consta que hagués tingut cap fill. No obstant, sembla que aquest seria un casament en segones núpcies i que hauria tingut una primera dona. El manuscrit no dona cap notícia sobre un primer matrimoni d'aquest primer fill de Ramon Lupresti, però sí que es fa ressò del traspàs d'un personatge del qual no aporta cap més referència. Com ja s'ha exposat més amunt, es tracta d'Higinia Tàpia de Lupresti, de qui només diu que va morir el dia 9 d'abril de 1887, a l'edat de 56 anys. Aquesta defunció passaria totalment desapercebuda si no fos per les dades aportades per Bassal i Tortella al seu llibre,¹⁵ que posen clarament de manifest que Higinia Tàpia i Cabot va contraure matrimoni amb Plàcido Lupresti en una data anterior no indicada.

Ramona, la primera filla de Ramon i Josepa, va casar-se tres vegades i va tenir cinc fills, alguns dels quals van morir al poc temps del naixement. El 1865 va contraure matrimoni amb Bentura Fenosa (†1870), el 1871 amb Magí Badia (1843-1887)¹⁶ i el 1898 amb Eduardo Texidó. Amb el primer marit va tenir dos fills: Ramona (1867) i Josep¹⁷ (*1868). La noia va néixer el 4 de març i va morir el 13 de maig. No es donen detalls sobre les circumstàncies del seu traspàs. Amb Magí Badia va tenir tres fills, dels quals només una hauria sobreviscut: Emilio va néixer el 25 d'agost de 1872 i va morir el 22 d'octubre del mateix any; un segon fill sis-mesó, de qui no s'especifica el nom, va néixer mort el 29 de setembre de 1873; finalment, el 16 de novembre de 1874 va néixer Teresa. D'aquesta tercera filla no es dona informació sobre la seva mort immediata, la qual cosa fa suposar que hauria superat la infantesa.

15. *Vid. supra.*

16. De Magí Badia el manuscrit no aporta directament la data del seu naixement, però en la notícia de la seva defunció s'indica que va morir als 44 anys.

17. Al dietari, i en referència al naixement d'aquest segon fill, la mare hi apareix com a Ramona Fenosa. En aquest cas, sembla que l'autor del manuscrit hauria utilitzat el nom del marit i no pas el de la dona.

Domingo, que és el segon fill de Ramon i Josepa, va casar-se el 1881 amb M. de los Ángeles Mercader y Navarro, natural de Cartagena. Al manuscrit no consta que tinguessin cap fill. Finalment, el germà petit fou Anton. Es va casar el 1877 amb Carmen Comas i Pitxot i va tenir quatre fills: Ramon (*1879), Matilde (*1882), Mercè (*1888) i M. de Montserrat (*1896).

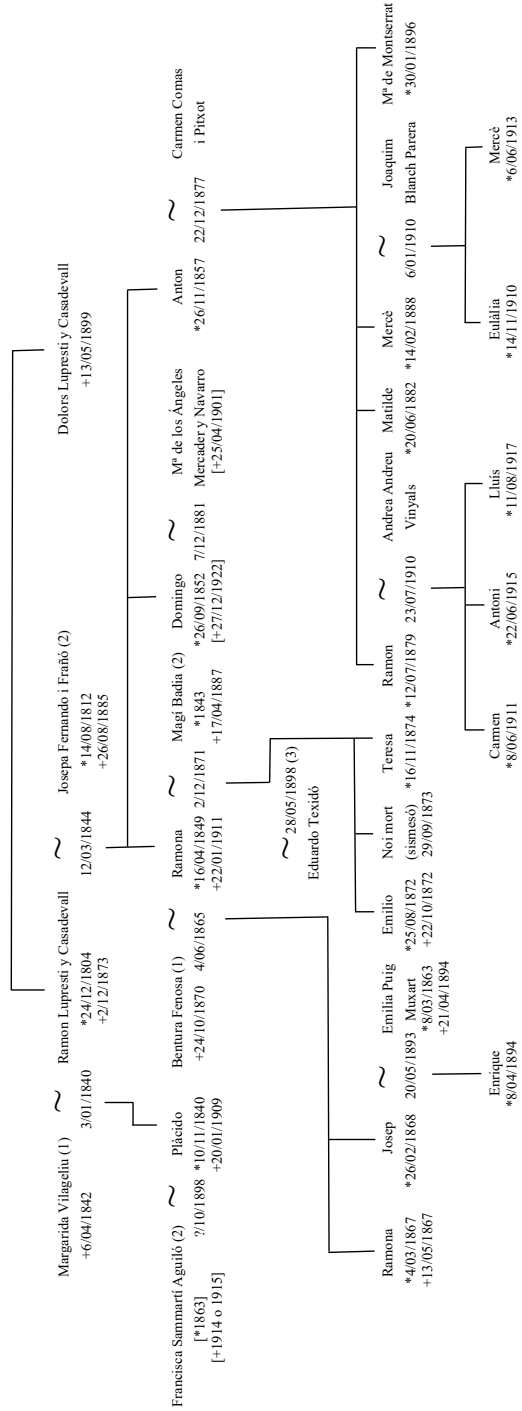
El dietari permet resseguir, encara, els matrimonis i la descendència dels nets de Ramon Lupresti i Casadevall. De l'únic fill que va sobreviure del matrimoni format per Bentura Fenosa i Ramona, Josep, se sap que va casar-se el 1893 amb Emilia Puig Muxart (en altres moments apareix escrit Muxach, 1863-1894), nascuda a Girona, i que van tenir un fill anomenat Enrique (*1894).¹⁸ Pel que fa a Teresa, la tercera filla de Ramona i Magí Badia, no consta que hagués contret matrimoni ni que hagués tingut descendència. Dels quatre fills d'Anton i Carmen Comas, només dos van contraure matrimoni. Ramon es casà amb Andrea Andreu Vinyals l'any 1910 i van tenir tres fills: Carmen (*1911), Antoni (*1915) i Lluís (*1917). Per la seva banda, Mercè es casà el 1910 amb Joaquim Blanch Parera i van tenir dues filles: Eulàlia (*1910) i Mercè (*1913). Val a dir que de la generació dels besnets de Ramon Lupresti no es dona més informació que la dels seus naixements. La darrera notícia del dietari, que es troba al final de les dues últimes planes del manuscrit i que es va deixar incompleta, és del 28 de juliol de 1918 i fa referència a la defunció de Ramon N. Comas Pitxot (suposadament, un germà de la dona d'Anton).

Noves aportacions biogràfiques dels membres de la família Lupresti a la llum del manuscrit

Entre la munió de dades que presenta el manuscrit —moltes de les quals són de caràcter estrictament familiar—, destaquen aquelles que permetran resseguir la formació musical de Plàcido, Domingo i Anton, i conèixer alguns aspectes de les seves respectives carreres professionals. Val a dir que, de tots tres, de qui més informació es conserva és d'Anton. Això resulta comprensible si es recorda que va ser precisament ell qui, després de la mort del seu pare, es va encarregar de continuar la redacció del dietari. Un primer cop d'ull al manuscrit permetrà determinar, per exemple, els instruments i els coneixements amb què els germans Lupresti es van iniciar en el món de la música: Plàcido va rebre classes de piano, violoncel, orgue i violí, a més de composició; Domingo, de piano, violí, harmonia i composició, i, finalment, Anton va estudiar piano i violoncel (durant algunes temporades, amb el mestre Joan Baucis). Malauradament, la informació extreta del manuscrit resulta en aquest cas incompleta, si no, no s'explicaria el fet que en els concerts en què van participar apareixen, per exemple, Anton com a intèrpret de

18. Emilia va morir el 21 d'abril, tretze dies després d'haver donat a llum.

Arbre genealògic de la família Luprestí,
des de 1804 fins a 1917

viola i Domingo com a violoncellista. No es diu enlloc en quin moment i amb quins mestres es van iniciar en l'estudi dels mencionats instruments. Semblaria plausible, potser, suposar que la seva formació musical els hauria permès l'aprenentatge d'aquests instruments d'una forma totalment autodidacta. Una altra dada curiosa que dona a conèixer el manuscrit és que cap dels germans Lupresti va ser un excel·lent estudiant, més aviat tot el contrari. Moltes vegades es dona la notícia que els diversos mestres que van tenir es queixaven de l'actitud i de la poca o nul·la aplicació que mostraven els petits alumnes. Sovint les classes s'interrompien durant una temporada perquè els nens no volien estudiar, o perquè els mestres es negaven a continuar treballant amb alumnes que no mostraven interès per les matèries que els ensenyaven. Tanmateix, i a jutjar pels resultats posteriors, els tres germans van adquirir una sòlida formació musical que amb els anys els va permetre desenvolupar una certa carrera professional. A continuació, i de manera individualitzada, s'analitzarà la formació i la vida musical dels Lupresti a partir de les dades aportades pel dietari manuscrit. Igualment, caldrà detenir-se en altres fets relatats que, encara que no estiguin estrictament relacionats amb la música, ajudaran a contextualitzar i conèixer millor el seu entorn familiar.

Plàcido Lupresti Vilageliu (1840-1909)

El primer i únic fill del matrimoni format per Ramon Lupresti Casadevall i Margarida Vilageliu va néixer el 10 de novembre de 1840, va ser batejat a la catedral de Barcelona i se li van imposar els noms de Plàcido, Domingo i Ramon. Poc menys de dos anys més tard, mor la mare, i així s'explica al manuscrit: «Lo dia 6 de Juñy de 1842 á las dotse horas y un cuart del matí morí Margarida Vilageliu abent tingut una malaltia de uns vuit mesos de resultas de una atisis, no se pot atribuir sinó en criar la criatura molt grossa y tenin ella molta llet». Després d'altres entrades en què es recullen notícies diverses, Ramon explica que el 12 de febrer fou el dia que va conèixer Josepa Fernando i, just un mes més tard, s'hi casà: «Lo dia 12 de Mars del mateix any 1844 se casá dit Ramon y Josepa á la Iglesia del Palau per lo R^e Josep Sayol abent fet luego gran refresch á casa D Juan Montolio».

Als 6 anys, Plàcido inicia els seus estudis musicals i comença a rebre les primeres lliçons de solfeig: «A primers de Janer del año 1846 comensa Plàcido Lupresti anara pendrer de solfa a casa D. Josep Alegret ab lo mestre D. Vives Abella». Al cap de poc més d'un any, es devia considerar que el petit Lupresti ja tenia els coneixements de solfeig necessaris per tirar endavant, per la qual cosa, el 28 de març de 1847, comença les seves primeres classes de piano. En aquest cas, no s'indica el mestre.

En aquests anys, mentre Plàcido iniciava la seva formació musical, va néixer la seva germanastra Ramona. Així ho explica el seu pare al manuscrit: «Lo dia 16 Abril de 1849 á la una y mitxa del matí pari Josepa Lupresti una noya y fou bate-

jada á la catedral lo dia 19 ab los noms de Ramona, Juana y Dolores, foren Padrins Domingo Lupresti y Dª Maria Montolio y per indisposició de esta hi aná sa filla Dª Dolores Dadero y Montolio». Després d'aquesta informació, el pare de la criatura i autor del dietari es disposa a relatar els problemes de la família per trobar una dida que pogués alimentar la filla:

Fins lo dia 10 de Maig se anat pasan ab llet de baca aguardan veurer si ne tendria la sua mara y veyen de no, se dona a dida lo dia 10 de Maig del mateix any a Sta Coloma de Gramanet [...], pagan 4 duros al mes.

Al cap de dos dies se tingué de treurer de la dida de Sta Coloma per motiu de no tenir llet y se doná al carrer de condal [...] casa Bartomeu Gorgas guaían 4 duros y mitx.

A 22 Agost del mateix any se tingué de treurer de dita dida per serto causa y cansats de ditas didas abem resolt criarla ab llet de baca.

A 22 Desembre de 1849 mori dita dida Francisca Gorgas.

L'1 d'octubre de 1849, Plàcido començarà classes de solfeig amb Bernat Puig al carrer Nou de Sant Francesc. Pagarà 6 pessetes al mes. Es tracta, amb tota seguretat, de Bernat Calvó Puig i Capdevila, nascut a Vic el 1819 i mort a Barcelona el 1880. Instal·lat a la capital catalana des del 1838 per tal de completar els seus estudis iniciats a la catedral de la seva vila natal, es convertí en un músic respectat a la ciutat. A partir del 1842, va ser organista del Pi i, posteriorment, ho fou de Santa Maria del Mar i de la catedral. El 1853 va ser nomenat mestre de capella de l'església de la Mercè per substituir Francesc Andreu. La seva obra religiosa s'emmarca clarament dins de la tendència cecilianista, per tant, era un compositor contrari a la introducció de l'estil operístic a la música litúrgica. Va compondre més de sis-centes obres, no totes de caràcter litúrgic, entre les quals destaquen els oratoris *La última noche de Babilonia* (1848), *Descenso de la Santísima Virgen a Barcelona para la fundación de la orden de la Merced y Misericordia*; l'òpera *Carlos el temerario*, i nombrosos exemples de música simfònica, per a piano i de cambra.

D'altra banda, exercí de crític musical al periòdic *El Àncora*. A més, va ser director de la secció musical de la Sociedad Filarmónica, des de la qual va donar a conèixer al públic barceloní la música de Händel, Mendelssohn, Gounod i Gevaert.

Com a mestre també va assolir una excel·lent reputació a Barcelona. Ho corroboren els nombrosos deixebles que va tenir, entre els quals destaquen Claudi Martínez Imbert, Josep Reventós, Josep Marraco i Ferrer, Càndid Candi i Primitiu Padrós. La cita del dietari demostra que Bernat Puig no només va tenir deixebles adolescents o adults a qui brindava ensenyaments superiors, sinó que també es

dedicà a instruir musicalment nens que tot just iniciaven els seus estudis. Plàcido va començar les classes amb ell a l'edat de 9 anys. L'interès del mestre Puig en la pedagogia queda palès amb el mètode complet de solfeig¹⁹ que va deixar escrit. L'obra fou publicada onze anys després d'haver impartit l'assignatura a Plàcido, però de ben segur que en aquell moment l'essència del mètode ja devia estar en la ment de Puig.

L'any 1850, Plàcido, en un dels locals de l'església de Sant Jaume, durant una temporada que hi va fer d'escolà, i molt probablement fruit del joc d'una colla de nens d'uns 10 anys, va tenir un greu accident que el va fer estar de baixa gairebé quatre mesos. Per sort, la curació va ser total i pel que sembla no va tenir més conseqüències. El seu pare ho explica, amb tot detall, d'aquesta manera:

A 4 de Janer de 1850 á las 12 horas del mati en la parroquial Iglesia de St Jaume (antes trinitat) en una sala ó aposento que hi á sobre la rectoria ahon y havia varias cosas de la Iglesia y al mateix temps servia per ensenyar los dotze escolans baix lo titol del remey. Succedi que undels dits escolans dit Selma feu caurer un sepulcra de sobra una taula y pega en lo turmell de Plàcido Lupresti de edad 10 años y li trenca tots dos osos y lo peu fora de lloch. Li feu la cura D. Joaquim Esplugas estigué cuarenta y tres dies al llit sens poderse mourer despues li quedaren dos llagas que estigueren fins a 28 Abril abent de acompañarlo molt temps. Pero per ultim quedà bé com que res no agues tingut.
Es molta trageria per los interesats.

La formació musical de Plàcido seguia endavant i, d'acord amb les notícies incloses al dietari, sembla que es buscaven per a ell els millors mestres. En aquest sentit, i sense donar més detalls de la conversa, es diu que el 6 d'agost de 1851 «ha vingut lo St Puig á parlar del St Marraco». Només amb la dada del cognom, resulta difícil determinar inequívocament la identitat d'aquest senyor Marraco. En aquells moments, a Barcelona hi havia dos músics amb aquest cognom: Josep Marraco Xausas (pare, 1814-873) i Josep Marraco Ferrer (fill, 1835-1913). Fixant l'atenció en les dates de naixement i mort de cadascun d'ells, resulta plausible pensar que Bernat Puig tenia la intenció de parlar del pare. D'altra banda, considerant que Bernat Puig també fou mestre de piano i composició del fill, i que aquest va començar a compondre les seves primeres obres el 1850, a l'edat de 15 anys, també podria ser que considerés el seu deixeble ja preparat i el proposés com a professor de Lupresti. En les properes entrades no es torna mencionar el senyor Marraco.

Malgrat els esforços del pare per trobar bons mestres, d'una banda, i la feina realitzada per Bernat Puig, de l'altra, no sembla que Plàcido mostrés gaire interès

19. Bernat Calvó Puig: *Curso completo de solfeo o elementos teórico-prácticos para aprender a leer música*. Vic: Imp. Anglada, 1860.

pels estudis. El 17 d'octubre de 1851 «á enviat lo St Bernat Puig un recado que no volia ensañar mes á Plàcido per motiu que no sap las llisons». La reacció del pare és posar el nen a treballar i, deu dies més tard de la queixa del mestre, el fan anar «en casa lo St Juan Cortes com aprenent». Tanmateix, el pare insisteix que el seu fill segueixi amb els estudis i li fa signar un document de compromís en tres capítols:

Ordenas de Placido

capitulo 1°

Dich jo que prometo estudiar las llisóns com me diu lo mestre á lo menos 3 horas cada día y mes a proporció que baji sent gran.

capitol 2°

Dich que estudiaré las llibretes ó papers que lo meu pare diga, per aberse informat ab lo mestre.

capitol 3°

Me aconsolo y no tendra que queixarse que si lo mestre se queixa que no estudii con y fet mon pare me posi aprenent y que en tal cas sigui del ofici instrumentista. Barcelona dia 5 Noviembre de 1851.

Aparentment, la situació va canviar i el 6 de novembre Plàcido «torna á donar la llisó de Piano ab lo St Puig». En els mesos següents no sembla haver-hi cap queixa més del mestre, per la qual cosa cal suposar que el petit Lupresti continuava, amb més o menys aplicació, la seva formació musical. Sigui com sigui, als 13 anys inicià els seus estudis al conservatori. L'1 de juny de 1853 comença a «anar á prendre de piano ab lo St Manent». I més endavant consta la notícia que «á 13 Octubre de 1853 á començat Plàcido Lupresti la primera llisó de solfa al Liceo».

El senyor Manent que s'esmenta a la nota del juny de l'any 1853 és, amb tota probabilitat, Nicolau Manent (1827-1887), un mestre de capella, organista, director, contrabaixista i flautista nascut a Maó i establert a Barcelona des del 1845. El 1847 va guanyar una plaça de contrabaix de l'Orquestra del Liceu, i allí va tocar fins al 1851, moment en què fou nomenat mestre de capella de l'Escolania de l'Església de Sant Jaume. Aquesta agrupació vocal va ser fundada en aquest mateix any, motiu pel qual Manent es va veure obligat a crear tot el repertori que el grup vocal havia d'interpretar a l'església. Baltasar Saldoni afirma que el conjunt d'obres destinades a aquesta escolania arriba a 136. Tanmateix, cal remarcar que les composicions de Manent no es limitaren únicament a l'apartat religiós, també va crear sarsueles, música de ball i obra instrumental. D'altra banda, el seu interès per l'ensenyament el va portar a escriure un *Método teórico-práctico musical*.²⁰

20. Baltasar Saldoni: *Diccionario biográfico-bibliográfico de efemérides de músicos españoles*, vol. II, 1880, p. 571-573.

Si es fixa l'atenció en el fet que Manent va ser mestre de capella de l'Escolania de l'Església de Sant Jaume, s'entendrà millor la relació entre aquest músic i els Lupresti. Plàcido també va estar vinculat a l'esmentada parròquia: és on el 1850 va tenir lloc l'incident que li va provocar el trencament de diversos ossos del peu. El 1851 Manent arriba a Sant Jaume, i el 1853 Plàcido s'inicia en l'estudi del piano sota la seva direcció. Tot fa pensar que la coneixença i les classes tingueren lloc als locals parroquials d'aquesta església.

Pel que sembla, el petit Lupresti ja necessitava en aquest moment un bon instrument, i per aquest motiu el pare mira d'adquirir-ne un. Així ho anota al diari: «A 3 Novembre 1853 se á comprat el Violoncello per 11 duros á casa el St Bernareggi». L'empresa Bernareggi, dedicada en un primer moment a la construcció d'instruments especialment de vent però també de corda, i a més a l'edició de música, va instal·lar-se a Barcelona el 1829. Aquesta era la seva activitat l'any 1853, quan Ramon Lupresti hi compra el violoncel per al seu fill. El 1860 la casa Bernareggi s'associa amb la firma francesa Boisselot, una important marca de pianos que va voler aconseguir d'aquesta manera l'ampliació del seu mercat. A partir d'aquest moment, la dedicació exclusiva d'aquesta societat serà la construcció de pianos, fins al punt d'oblidar completament la fabricació dels altres tipus d'instruments en què els Bernareggi estaven especialitzats. Finalment, el 1865, Boisselot decideix retirar-se de l'empresa de Barcelona, però Bernareggi continua amb la construcció de pianos. De fet, aquesta casa establerta a la capital catalana va adquirir fama en la fabricació d'aquests instruments, que seguien l'estil francès dels Érard.

A la fi del mateix any, Plàcido tindrà un nou professor, en aquest cas el senyor Gili. Segons consta a la nota, es va establir que el nen Lupresti, a més d'aprendre música, fos també ajudant del mestre: «á 1 de Desembre 1853 se á tractat ab lo St Gili que enseñará á Plácido de solfeix piano orga y composició pagant un duro cada mes el qual se á pagat per adelantat vuy dia de la fecha ab lo tracta que lo puga manar com un ajudan». El senyor Gili a qui es refereix la nota és amb tota probabilitat Raimon Gili, un compositor, organista i professor nascut a Vilafranca del Penedès el 21 de febrer de 1815. Va ser mestre de capella en diferents esglésies de Barcelona i de la seva ciutat natal i, a partir del 1838, va ser nomenat professor de solfeig al Conservatori del Liceu. D'acord amb la informació aportada per Baltasar Saldoni, Gili exercia el càrrec d'organista de la catedral de Barcelona l'any 1877. Entre la seva obra religiosa, destaquen una missa de rèquiem, un *benedictus* i diversos motets i goigs.²¹

Ramon Lupresti, a més de proporcionar una sòlida formació musical al seu fill, també es preocupà que rebés un ensenyament general de lletres i de matemàtiques. Ho explica de la manera següent: «á 1 de Febrer de 1854 á comensat anar

21. Baltasar Saldoni: *Diccionario biográfico-bibliográfico de efemérides de músicos españoles*, vol. I, 1868, p. 291 i vol. IV, 1881, p. 122.

Plàcido a llegir lo lliu y comptes ab lo S^e Josep Sala pagant deu rals cada mes. / Se á comensat pagar per vensut». No apareix cap més notícia sobre aquest fet fins al final de l'any, per la qual cosa cal suposar que Plàcido devia rebre aquest aprenentatge durant tot el curs. Aquell any, les vacances de la família Lupresti van durar gairebé dos mesos: «á 2 Agost aná Pepa y família en Alella ahon estigué fins lo dia 16 y luego anarem tots á S^a Feliu y tornarem tots lo dia 25 Setembre». Després de l'estiu, reprendrà les classes sense cap augment en el preu estipulat uns mesos abans: «á 1 Novembre de 1854 á tornat Plàcido anar aprendrer ab lo S^e Josep Sala pagant 10 rals per vensut es á dir que se á pagat al 3 de dit Novembre».

Als 15 anys, sembla que Plàcido ja començava a tenir una formació musical acceptable i el trobem per primera vegada tocant en públic. Ramon Lupresti informa que l'1 de juliol de 1855 el seu fill comença a «tocar lo orga al Hospital a la comunió». D'altra banda, el 22 del mateix mes i any toca, suposadament el piano, a les classes de ball del professor Jaume Betas.

Paral·lelament a aquesta activitat, Plàcido continua les classes de música amb el professor Gili. S'informa que el 7 d'octubre de 1855 torna de Sarrià (l'esmentat Gili) i se li paga per avançat un duro. Cal suposar que en aquesta data es reprenen les lliçons de solfeig, piano, orgue i composició. Al principi del curs següent, es repeteix la mateixa situació, però aquesta vegada amb un petit problema previ: «Lo dia 8 de Setembre [de 1856] carta irregular del S^e Gili lo dia 10 he anat a trobar lo S^e Jaume Valenti». No s'anota al diari el contingut de la missiva, tanmateix, l'1 de desembre, els Lupresti tornen a pagar el duro i, per tant, cal suposar que mestre i alumne reinicien l'activitat docent. Al principi de l'any hi ha una entrada curiosa de la qual, malauradament, no es donen més detalls: «á 22 Janer de 1857 sen anat la criada del S^e Gili donan la culpa á Plàcido».

Durant aquests mateixos anys, hi ha unes entrades enigmàtiques que sembla que estiguin relacionades amb la formació general de Plàcido, però sense donar-ne detalls que puguin aclarir realment de què s'està parlant. La primera és del 4 de gener de 1856, en què Ramon Lupresti explica que ha «parlat ab lo D. Bernat Nonó sobre la enseñansa del S^e Josep Fargas», tres dies més tard, el 7 de gener, explica que també ha parlat amb Jaume Valentí. Siguin quines siguin les converses, que no es relaten, els resultats semblen aparèixer un any més tard: «á 10 Fabrer [de 1857] é anat a trobar D. Jaume Valenti i parlar per baixar Plàcido á baix». No hi ha més entrades sobre aquests personatges i sobre aquesta qüestió (després de la que s'ha citat més amunt del 8 de setembre).

Quatre anys més tard d'haver comprat el violoncel, Plàcido fa la seva primera intervenció pública amb aquest instrument com a músic d'orquestra: toca al Teatre del Liceu acompanyant l'òpera *Guillem Tell*. No se'n donen més detalls. Tot i que es podria pensar que aquesta actuació representava el principi de la carrera professional de Plàcido com a intèrpret de violoncel, en aquells moments el músic encara inicia l'estudi d'un nou instrument: «A 10 Juny de 1857 á comensat Placi-

do la primera llisó de violi ab lo mestre St Molits [sic]». El fet que Ramon Lupresti no escrigui el nom propi dels diferents professors que buscava per als seus fills dificulta en gran mesura la seva identificació precisa. En aquest cas, molt probablement el mestre a qui fa referència l'autor del manuscrit és Llucià Molist, un famós violinista vigatà que va fer els estudis al Conservatori de París i que posteriorment en va ser nomenat professor agregat. Més endavant, retorna a Barcelona i serà en aquell moment quan coneixerà la família Lupresti. D'acord amb Baltasar Saldoni, Llucià Molist va morir el mes de maig del 1879.²²

Al final de l'any 1857, el 26 de desembre, el pare informa que el seu fill ha anat a tocar el piano a Sant Climent. No en dona més explicacions, però s'entén que Plàcido ja era un músic molt ben format, que dominava almenys dos instruments: el piano i el violoncel, a més de l'orgue.

El 8 d'abril de 1858 toca novament el violoncel al Teatre Principal durant la representació de l'òpera *Giovani d'arco* [sic]. És interessant aquesta entrada perquè Ramon Lupresti hi anota els dies i les quantitats cobrades. El 12 rep 16 pessetes, i els dies 19, 27 i 4 de maig, 14 pessetes per cada actuació. Paral·lelament a aquesta activitat professional, prossegueix la seva formació i, el 26 d'abril de 1858, comença «la primera llisó de violi ab lo St Dalmau». En aquest cas, el nou mestre de Plàcido podria ser Joan Baptista Dalmau Mayol, director d'orquestra, violinista i professor que va viure entre els anys 1814 i 1880 a Barcelona. Va exercir la docència al Liceo Filharmónico Dramático Barcelonés del 1837 al final dels anys seixanta. Paral·lelament, va ser director de l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu des de l'any 1847 fins al 1863. Posteriorment, també va dirigir la Capella de Santa Maria del Mar. El seu fill Eusebi també es va dedicar a la música, però sembla que la seva ocupació principal va ser la direcció orquestral, per la qual cosa és plausible pensar que el senyor Dalmau a qui es refereix Ramon Lupresti al seu manuscrit sigui el pare i no pas el fill.

Durant els quatre darrers mesos de l'any 1858, Plàcido actuarà com a pianista al cafè del carrer del Comerç, des del 2 de setembre fins al 31 de desembre. I el 5 de febrer de l'any següent va anar a tocar «al cafè de las delicias per lo altre pianista» (una substitució?).

El relat de Ramon Lupresti també es fa ressò del manteniment que calia fer als instruments i, en aquest sentit, explica que «á 28 Fabrer de 1859 e donat el piano á compondrer á M. Daniel carrer del beato Oriol n° 4 per lo preu de 60 duros».

La següent notícia referent a Plàcido no torna a aparèixer fins a l'any 1862, en la qual es diu que comença a treballar de «mestra al col·legi del sagrat cor de Jesus en Sarriá». Cinc anys més tard, s'explica que «á 1 Novembre [de 1867] á llogat Plàcido el pis del carrer de escudillers». Per com està redactada la nota, es podria

22. Baltasar Saldoni: *Diccionario biográfico-bibliográfico de efemérides de músicos españoles*, vol. IV, 1881, p. 212.

pensar que l'esmentat pis era de la família. No tindria sentit que Ramon hagués escrit «*el* pis del carrer de escudillers» si no fos de la seva propietat; amb tota seguretat, si no hagués estat d'ell, hauria anotat: «*un* pis del carrer de escudillers». Tanmateix, poc temps després hi ha una altra entrada: «al mes de Setembre de 1869 á vingut á viurer Plácido al carrer del consell de cent». És interessant que l'autor hagi escrit «á vingut á viurer». Significaria això que la família Lupresti-Fernando tenia el seu domicili al carrer del Consell de Cent? D'acord amb una dada que s'aportarà més endavant, sembla que la resposta a aquesta pregunta no és afirmativa. El 1863, en un document que es transcriurà més endavant, Ramon declara que viu a una casa situada al costat de la catedral. A més, s'ha de considerar que no consta en cap altre lloc del manuscrit que els Lupresti tinguessin altres pisos a Barcelona, fora del que utilitzaven com a habitatge.

A partir d'aquest moment, les notícies relatives a Plácido són ja molt esporàdiques: un parell fan referència a esdeveniments familiars i la darrera notifica la seva mort. El 20 de juny de 1882, va actuar com a padrí, juntament amb Margarida Pitxot, en el bateig a la catedral de Barcelona de Matilde Lupresti, la segona filla del seu germanastre petit. L'octubre del 1898 s'informa del seu casament amb Francisca Sanmartí i Aguiló. Finalment, amb una brevíssima nota es comunica el seu traspàs: «Lo die 20 Janer [de 1909] mort Placit Lupresti».

Pel que fa a Francisca, la segona esposa de Plácido, es poden saber de manera aproximada les seves dates de naixement i mort gràcies a l'esquela publicada a *La Vanguardia* a la primeria del 1915.²³ Amb posterioritat a la desaparició del seu marit, Francisca s'hauria casat per segona vegada amb Nicolás Ribas, una informació que també es dona a la mateixa publicació. S'indica que va morir a l'edat de 52 anys, la qual cosa permet determinar que hauria nascut el 1863 (o el 1862). Considerant el fet que l'esquela va ser publicada el 21 de gener de 1915, caldria situar la data de la seva defunció entre els primers dies d'aquest any i els darrers del 1914. Era habitual publicar les esqueles diversos dies després del traspàs, i no pas l'endemà mateix.

Domingo Lupresti Fernando (1852-1922)

El segon matrimoni de Ramon amb Josepa Fernando i Frañó va donar tres fills: una noia i dos nois. De la primera, Ramona, ja s'han donat els detalls del seu naixement uns paràgrafs més amunt. El segon, Domingo, va néixer l'any 1852 i el pare ho va explicar de la manera següent: «Lo dia 26 Setembre de 1852 á dos cuarts de sis del mati pari Josepa Lupresti y Fernando un noy fou batejat á la catedral lo dia 28 y foren padrins Placido Lupresti y Vilageliu (jermá) y Concepció Plana de Lu-

23. Vegeu *La Vanguardia*, dijous, 21 de gener de 1915, p. 2.

presti y li posaren los noms de Domingo – Anton y Placido». Igual com va passar amb la seva germana gran, Domingo també va ser criat, en el seu cas gairebé durant un any, per una nodrissa:

Lo dia 11 Desembre 1852 se á donat lo dit noy á dida á Sabadell en casa los maversers dels SS Alsina anomenada dita eretat per casa Sⁿ Oleguer guañan al mes 4 duros y se li á donat la roba que ba notat enseguida -.

Roba.	Banobetas	4
	Culachos.	2
	Bulques.	12
	Draps	8
	Drap grans	2
	Camisetes	4
	Brusas de coló	6
	id Blancas	1
	Armillas	4
	Mocados blanchs.	3
	id de coló	2
	id de gran	1
	gorras	4
	capsons	5
	faixes.	3

---

dia 7 Maig 1853 anat Pepa á veurer lo noy á Sabadell.

á 1^r Octubre de 1853 á tornat dita dida lo noy per volerlo nosaltros desmamar.

A l'edat de 2 anys, Domingo inicia la seva formació general i així queda anotat al dietari: «á 2 Octubre [de 1854] á comensat anar Domingo á costura á casa la S^a Mariagneta carrer de Sⁿ Sever pagan tres pasetas al mes y se á pagat per adelantat». Tres anys més tard, canvia de mestre i Ramon informa que el dia 1 de novembre de 1857 va a estudi al carrer del Bot amb el senyor Juan. Els estudis musicals els començarà als 7 anys: «á 28 Novembre 1859 á comensat Domingo Lupresti anar á prendre de solfa en casa lo St Marraco pagan 2 rals al mes per adelantat». Un altra vegada, es presenta aquí la dificultat de poder determinar qui és l'esmentat senyor Marraco: el pare o el fill. A més, en aquest cas, el fill ja tenia 24 anys, una edat en què ja podia exercir de mestre. Malauradament, el dietari no dona més detalls sobre aquesta qüestió. El que sí que es pot afirmar, d'acord amb el manuscrit, és que no consta que Plàcido hagués treballat amb aquest senyor Marraco, en canvi, sí que queda perfectament clar que Domingo el va tenir de mestre.

Paral·lelament, el petit Lupresti segueix la seva formació general i, segons explica el seu pare, el 3 de setembre de 1862 comença a anar a estudi amb el senyor Gayetano. En concepte de material i per les classes, ha de pagar el següent: «Llibret 9 rals cartipas y plomas per tot lo mes 1 ral masada 4 rals». L'agost de l'any següent, Ramon redactarà un document on posarà de manifest el desig que els seus dos fills petits (Domingo i Anton) puguin entrar com a alumnes del Conservatori del Liceu. (Ja es veuran més detingudament els detalls biogràfics d'Anton a l'apartat següent, però de moment s'ha d'aclarir ara que el 1857 Ramon va tenir el seu tercer i darrer fill amb Josepa Fernando.) L'escrit, en aquest cas en castellà, diu així:

Memorial per fer entrar als noys al Liceo

Ramon Lupresti habitante calle de la Corribia nº 6 p 3º con el mayor respeto á V.S. Expone: Que teniendo dos hijos llamados Domingo y Antonio de edad 10 años el primero y — el segundo y deseando darles la carrera dela música á V.S. suplica se digne admitirlos en clase de alumnos en las enseñanzas de este Liceo que V.S. presiden sugetandose á las condiciones del reglamento.

Gracia que espera merecer de V.S.

Barña 26 de Agosto de 1863

Ramon Lupresti

Muy I^m S. Presidente del Liceo Filarmonico de SM. D. Isabel 2^a

El document, més enllà del que el seu autor hi sol·licita, resulta interessant perquè dona notícia del lloc on estava situat el domicili familiar dels Lupresti-Fernando. Es declara «habitante calle de la Corribia nº 6 p 3º». Actualment aquest carrer no existeix; va desaparèixer a mitjan segle xx quan es va enderrocar l'extensa illa de cases que es trobava on avui s'estén l'avinguda de la Catedral. El carrer de la Corribia anava des del carrer de la Tapineria fins a la plaça Nova, passava per davant de les escales de la catedral i en aquest punt hi havia un eixamplament. La casa dels Lupresti, la número 6, feia cantonada amb les escales i estava col·locada just darrere del fragment de muralles que encara es conserven avui dia i que formen part de la Casa de l'Ardiaca. D'altra banda, com a dada curiosa, cal assenyalar que molt a prop del domicili dels Lupresti, a l'altre costat del carrer i a l'extrem oposat del tram eixamplat de davant de les escales de la catedral (precisament, al número 21), hi havia el Gremi de Sabaters, la façana del qual, fins al segon pis, va ser traslladada pedra a pedra fins a l'emplaçament on es troba situada avui dia, a la plaça de Sant Felip Neri, i on actualment hi ha instal·lat el Museu del Calçat.

Retornant una altra vegada al manuscrit, cal assenyalar que en les entrades subsegüents no hi ha cap informació sobre el resultat de la sol·licitud feta per Ramon. No consta si els nois van entrar o no al Liceu. No obstant, uns mesos més tard adquireix un piano nou i més endavant un mètode de piano, i en deixa constància dels preus i de la transacció:

á 29 Janer 1864 é fet cambi ab lo S ^f M. Bordas carrer de Capellans	
un piano lo á estimat per	50 \$
un de taula per	10 »
	<hr/>
	60
y un pianino que li é comprat	150 \$
	<hr/>
é pagat	90 \$

Quatre mesos més tard, diu: «á 17 Maig de 1864 metodo de piano 1ª part de Vigary 28 r». Independentment de si els nens Lupresti van entrar o no al conservatori, sembla que el pare estava convençut de l'ensenyament que els volia donar i va comprar tot el material necessari per poder dur a terme la seva voluntat. A partir del 7 de novembre de 1864, porta els dos germans a l'estudi del senyor Trias, situat al carrer de Montjuïc del Carme. Ramon pagarà 10 rals mensuals. A partir de l'1 de gener de 1865, apareix un nou mestre de piano, Joanet Tristany, que anirà a casa dels Lupresti a ensenyar piano a Domingo i a Anton per 40 rals al mes. A més de piano, el germà gran també va començar amb el violí: «á 1 Abril 1867 é comprat el violi per Domingo en casa lo S^f Altimira per lo preu de divuit duros». Agustí Altimira (1805-1882) fou un reconegut lutier barceloní que va treballar a la capital catalana des del 1837 fins a la seva mort. Va destacar com a constructor d'instruments d'arc i de guitarres, aquestes darreres especialment apreciades en el seu moment. Es conserven instruments seus al Victoria and Albert Museum de Londres i al Museu de la Música de Barcelona. Baltasar Saldoni l'esmenta com a «concertista de guitarra en 1861».²⁴ En aquest sentit, cal recordar que, en el concert mencionat en un apartat anterior de l'abril del 1879 a l'Ateneu Barcelonès en què un dels germans Lupresti va tocar l'harmònim, hi va participar també un Altimira guitarrista.

Cap a l'edat de 15 anys, Domingo iniciarà els seus estudis de composició i harmonia amb un dels mestres importants de la Barcelona d'aquell moment: «á 1 Janer de 1868 á comensat Domingo anar á la composició ó armonia ab D. Mariano Obiols». Marià Obiols i Tramullas (1809-1888) va ser un remarcable compositor que va tenir la seva formació primer amb Ramon Vilanova a Barcelona i posteriorment a Itàlia amb Saverio Mercadante, el qual l'inicià en la composició i en la direcció d'orquestra. Després d'una llarga estada a Itàlia, Obiols retorna a Barcelona i és nomenat professor del Conservatori del Liceu en les assignatures de cant, solfeig, piano, harmonia i composició. Posteriorment, arriba a ser-ne el director. D'acord amb aquesta informació, és força probable que Domingo rebés aquestes

24. Baltasar Saldoni: *Diccionario biográfico-bibliográfico de efemérides de músicos españoles*, vol. iv, 1881, p. 13.

classes a l'esmentat centre. L'activitat d'Obiols, però, no es va limitar únicament al camp de la docència, també va destacar com a director d'orquestra i compositor.

A partir del final de la dècada dels seixanta, les referències a Domingo seran gairebé inexistents. Cal assenyalar que des de la mort del pare, l'any 1873, es fa càrrec de la redacció del dietari el germà petit, el qual se centrarà especialment en ell mateix i en la seva família més directa. No obstant això, Domingo tornarà a aparèixer en el moment del seu casament. El germà petit ho explica així al dietari: «lo dia 7 de Desembre de 1881 se casa la iglesia Sta Maria del mar Domingo Lupresti y Fernando ab Maria de los angeles Mercader y Navarro natural de Cartagena / foren testimonis Francisco Pajes y Anton Rius». Tot i que el dietari no ho explica, per *La Vanguardia* es pot determinar que M. Ángeles va morir el 25 d'abril de 1901.²⁵ Després d'aquesta nota al dietari, i deixant de banda la referència que l'autor del manuscrit fa el 1885 a la mort de la mare, Domingo no torna aparèixer al diari. Tampoc s'indica la data del seu traspàs, però una esquela apareguda a *La Vanguardia* revela aquesta informació: Domingo Lupresti va morir als 70 anys, el 27 de desembre de 1922.²⁶

*Anton Lupresti Fernando (*1857)*

Anton és el darrer fill del matrimoni format per Ramon i Josepa. El seu naixement el descriu el pare al dietari de la manera següent: «á 26 Noviembre del 1857, á las sinch horas del matí pari Pepa un noy fou batejat á la catedral y foren padrins Bentura Casanovas xaculater y Dolores Soldevila y Lupresti posanli los nom de Anton, Juan y Salvador». De la mateixa manera que als seus germans grans, Ramon va procurar-li a Anton una educació general i un ensenyament musical. Poc abans dels 2 anys, «á 1ª Abril de 1859 á comensat anar á costura lo Antonet Lupresti pagan 2 pesetas al mes sols per lo matí». Dos mesos més tard, el 7 de juny, el pare informa que han canviat Anton, i a partir d'aleshores anirà a costura, pagant la mateixa quantitat, al carrer de Sant Sever. Just acabats de complir els 5 anys, Anton anirà a estudi al mateix lloc que el seu germà Domingo: «á 1ª Desembre de 1862 á començat anar Anton Lupresti á estudi de Sta Gayetano pagan una peseta adelantada». Nou mesos més tard, el petit Lupresti començarà els seus estudis musicals al conservatori (o almenys aquest era el desig del pare). Serà el 26 d'agost de 1863 quan Ramon presentarà el ja esmentat *Memorial per fer entrar als noys al Liceo*. Ja s'ha explicat més amunt que, per la informació que apareix al dietari, no es pot determinar si els dos germans van entrar o no al conservatori. A banda del seu possible ingrés a aquest centre, el pare dona una nova dada sobre la formació

25. Vegeu «Entierros y funerales», *La Vanguardia*, dimarts, 11 de juny de 1901, p. 2.

26. Vegeu *La Vanguardia*, diumenge, 14 de gener de 1923, p. 4.

musical d'Anton (que ja s'ha esmentat anteriorment en relació amb Domingo) i és que el dia 1 de gener de 1865 va anar a casa els Lupresti «Joanet Tristany á donar lliús de piano á Domingo y Antonet per 40 rals al mes». Pel que sembla, el petit dels Lupresti anava prosperant en el seu aprenentatge musical i als 9 anys ja va començar els seus estudis de solfeig: «á 11 Febrer de 1867 an fet posar á Anton Lupresti á la clase de solfa del S^e Gili».

Al llarg dels anys següents, van apareixent notícies sobre els diversos llocs on Anton anava a estudiar. D'aquesta manera, el pare apunta el nou mestre que el seu fill tindrà el curs 1867-1868: «Dia 2 Setembre de 1867 á comensat anar Anton Lupresti al estudi en casa lo S^e Pigrau frente Sta Marta, se á pagat per adelantat 20 rals y dos per lo cartipas y plumas cada mes y tambe anat Domingo en casa Simó Lupresti». La informació donada al manuscrit no permet saber qui fou aquest Simó Lupresti ni per què Domingo hi va anar. D'altra banda, sí que es pot determinar on era la casa del senyor Pigrau. Segons escriu Ramon Lupresti, es trobava davant de l'església de Santa Marta, que, juntament amb el carrer on estava situada, la riera de Sant Joan, va desaparèixer amb motiu de la urbanització de la Via Laietana. Anava des de la cantonada del carrer de Sant Pere Més Alt fins al carrer de l'Avellana, situat just per sota de l'actual plaça d'Antoni Maura. A la cantonada amb aquest carrer, hi havia l'Hospital dels Pelegrins i, al costat d'aquest centre, l'esmentada església de Santa Marta. La casa del senyor Pigrau estava ubicada, doncs, a pocs metres del domicili dels Lupresti. L'església va ser edificada l'any 1735, i el 1911, quan es va enderrocar, l'ajuntament va considerar que calia preservar-ne la façana pel seu interès artístic. Va ser desmuntada i reconstruïda al mur d'un dels pavellons de l'Hospital de Sant Pau, on encara es troba avui dia.

Sense donar-ne més detalls, al cap d'un any informa que «Lo dia 30 Novembre de 1868 é tret al Antonet de estudi del S^e Pigrau». Al cap de poc més de quinze dies, hi ha la notícia següent: «Lo dia 17 Desembre de 1868 ana Anton Lupresti en casa lo S^e Gironella fins lo dia 31 de Desembre del mateix any». Ramon no explica qui era aquest senyor Gironella ni per què hi envià el seu fill les dues darreres setmanes del mes. Al principi de l'any s'assigna al petit Anton un nou mestre: «lo dia 1e Janer de 1869 á comensat anar Anton Lupresti al estudi del S^e Pelfort prop la plasa de Junqueras pagan 3 rals per adelantat». Tres dies abans de complir els 13 anys, el fill petit dels Lupresti comença a treballar. No es pot saber en quina feina, ni tampoc exactament durant quant de temps, però la nota que escriu Ramon és ben clara: «á 23 Novembre de 1870 á comensat anar Anton Lupresti en casa D. Francisco Vilumara á 1e Fabrer de 1871 á cobrat dit Anton sinch pesetas com salari ó jornal». Paral·lelament, continua els seus estudis. El 3 de maig torna a anar a casa del senyor Pelfort, en aquesta ocasió de dotze a una i pagant quaranta rals.

A partir del 1872, reapareixen les notícies que fan referència a la seva formació musical. A partir del 19 de febrer, el trobarem a la casa Bernareggi, on anirà a aprendre d'afinar pianos. Tanmateix, sembla que aquesta activitat li ocupava mas-

sa temps i els seus estudis devien quedar desatesos. Per aquest motiu, al cap de pocs mesos apareix la nota següent: «á 4 Maig 1872 se á anat Anton Lupresti de la fabrica Bernareggi per no poder estudiar». Després d'aquest episodi, totes les informacions següents fan pensar que Anton volia prendre's la seva formació seriosament, motiu pel qual adquireix un nou instrument i busca un nou mestre: «á 6 Maig 1872 se á comprat un violoncello en casa Vidal per lo preu de dotse duros y al mateix temps se á fet tracta ab lo St Baucis per enseñar a Antonet per lo preu de 50 reals al mes se paga vensut pagan á 30 de Maig». Sembla que l'interès del jove Lupresti pel nou instrument no va durar gaire, o almenys així ho deixa entendre el pare, que explica que el 31 d'agost d'aquell mateix any «á deixat de enseñar lo St Baucis lo Violoncello á Antonet per no voler estudiar». La resposta de Ramon a aquest fet la trobem al principi del curs següent: «á 6 Octubre de 1872 á anat Anton Lupresti á casa lo St Jaume Moragas botiguer de Mataró per aprenent». Menys d'una setmana més tard, ja en va tenir prou: «Lo dia 11 Octubre de 1872 tornat Anton de Mataró per no voler estar en la casa». I a la fi del mes van recomençar les classes: «á 25 Octubre de 1872 á tornat Anton Lupresti á prendre lo violoncello ab lo St Juan Baucis pagan 50 rals al mes se á pagat per vensut».

La casa Vidal a què fa referència Ramon Lupresti a la seva nota del maig del 1872 era propietat d'Andrés Vidal i Roger, un editor, fabricant d'instruments i comerciant establert a Barcelona cap a mitjan segle XIX. Als voltants de l'any 1864, va obrir la seva botiga al carrer Ample, número 35, i és allí on els Lupresti es devien dirigir per comprar el violoncel de dotze duros que esmenten. Segons Baltasar Saldoni, Vidal i Roger va ser l'editor i el constructor d'instruments més antic establert a Espanya. El seu fill Andrés Vidal i Llimona va continuar l'empresa familiar amb el nom d'«Andrés Vidal, hijo».

Al principi del mes següent, inicia classes de piano: «á 5 Novembre de 1872 á començat Anton Lupresti á donar lliçó de piano ab lo St Juan Aulés pagan 3 duros al mes se á pagat per vensut». No obstant, al cap de pocs mesos es cansa de l'instrument i vol deixar-lo: «á 3 Juny de 1873 á deixat de donar lliçó Anton Lupresti ab lo St Juan Aulés per no voler estudiar y á anat set mesos».

Sense indicar a quin membre de la família anirà destinat, l'estiu d'aquell mateix any compren un violoncel antic, segons sembla, a molt bon preu: «á 23 Agost de 1873 se á comprat ab lo St Tolosa un violoncello antich per lo preu de vuit duros se á fet compondrer, posari lo arch, ferí caixa cordas et. 17 duros que tot jun costa vintisinch duros, diuen á sortit mol bo, que a lo menos ne val cuaranta». Resulta difícil identificar el senyor Tolosa a qui es refereix la nota, el qual, d'altra banda, no queda clar si és el venedor del violoncel o és qui va assessorar Lupresti en la decisió de comprar l'esmentat instrument antic. En qualsevol cas, podria tractar-se del músic Joan Tolosa, nascut a Barcelona el 21 de març de 1818. Després de rebre les seves primeres classes de violí amb el mestre Berini, director de l'Orquestra del Teatre de la Santa Creu, marxa cap a Marsella, on obté una plaça de violí a l'or-

questra del teatre de la ciutat. Més endavant, guanyarà a París un lloc de violinista a l'Orquestra de l'Òpera Còmica. Instal·lat a Barcelona a partir del 1853, impartirà classes de solfeig i cant en uns locals de l'església de Sant Gaietà. La seva activitat a Barcelona se centrarà en la creació d'un orfeó i en la música vocal.²⁷

Com ja s'ha indicat més amunt, el 2 de desembre de 1873 és la data de la mort de Ramon Lupresti. A partir d'aquest moment es farà càrrec de la redacció del dietari el fill petit, que acabava de complir els 16 anys. D'ençà del canvi d'autor, Anton hi escriurà, de manera gairebé exclusiva i amb referències a naixements i defuncions d'alguns parents i coneguts, notícies sobre ell mateix i de la que serà la seva família més directa. En aquest sentit, Anton explica que el desembre d'aquell any va iniciar la seva intervenció com a músic d'orquestra en dos llocs destacats de Barcelona, un de l'àmbit religiós i l'altre del teatral. El dia 8 comença a «anar á tocar el violoncello al ofici de la Mercet guañan 10 rals». El dia de Nadal actua com «suplen al teatro del Liceo en el desendiente del Barba-Azul». Resulta interessant comprovar que, en efecte, en la data indicada, el majordom del Liceu escriu en el «Libro del conserje»: «Tarde — Pieza y Barba azul / Noche op^a Faust». Tanmateix, el conserge no solament esmenta aquest títol el 25 de desembre, sinó que apareix regularment durant els darrers dies de desembre i els mesos de gener i febrer del 1874. En algunes ocasions, l'autor del llibre es refereix a l'obra com a «baile Barba Azul». Resulta plausible pensar, doncs, tot i que no se'n donin més dades ni detalls, que el títol faci referència a un ballet. El «Libro del conserje» és una extensíssima obra manuscrita que conté l'activitat diària que es desenvolupa a l'edifici del Liceu, que era recollida pel conserge o majordom de l'entitat.²⁸

Diferents notícies del dietari permeten saber que Anton Lupresti, a més de músic, compositor i intèrpret, va exercir l'ofici de relotger. Així es desprèn de les diverses anotacions que escriu. El 4 de març de 1874 «comensa Anton Lupresti a treballar á baix la botiga de relotjer guañan tambe semmanada». Un any més tard, canvia de casa: «á 1ª de Abril de 1875 anat Anton Lupresti á treballar de relotjer á casa M^{te} Juilla[r]d rambla en pis fen tracta per un aña y aben de pagar 5 duros al mes». D'acord amb la redacció, en aquest cas sembla que Anton va ser admès en aquesta reconeguda casa suïssa com a aprenent durant un any i que hauria de pagar la quantitat indicada. Gairebé un any i mig més tard, escriu la nota següent: «lo dia 2 Satembre de 1876 á surtit Anton Lupresti de treballá á casa Ste Juillard. posansanne á treballar per son compte». No explica on s'estableix, ni si munta una

27. Baltasar Saldoni: *Diccionario biográfico-bibliográfico de efemérides de músicos españoles*, vol. II, 1880, p. 181-183.

28. Agraïixo aquesta informació a Alicia Daufí, que coneix amb detall el «Libro del conserge» perquè hi ha treballat extensament a la seva tesi doctoral «De la transgressió carnavalesca al silenci de la postguerra. Estudi musical, social, cultural i econòmic dels balls de màscares al Gran Teatre del Liceu (1848-1936)».

botiga o treballa a casa seva. Tampoc no diu quant de temps dedicava a l'ofici de rellogter i quant a la música. El que resulta del tot clar és que compaginava les dues activitats. Poc després de posar-se a treballar pel seu compte, apareix una notícia interessant que, malauradament, no amplia i de la qual no torna a parlar més. El nom que hi apareix és altament significatiu: «á 29 Octubre 1875 comensá á nar Anton Lupresti á dar llisó de violoncello á casa D. Manel Girona». No especifica qui era el destinatari de les classes, si ell mateix o algun altre membre de la família.

Als 20 anys s'independitzarà i llogarà un pis amb la idea de casar-se: «lo dia 4 Octubre de 1877 llogat lo pis cuart de la casa nº 10 del carrer dels condes de Barcelona pagan 25 duros 10 rals per trimestre». La casa a què es refereix es trobava a la cantonada amb la Baixada de la Canonja, per tant, molt a prop del domicili de la seva mare. Dos mesos més tard, el jove Lupresti contraurà matrimoni: «á 22 Deseembre de 1877 se casá Anton Lupresti y Fernando ab Carmen Comas i Pitxot en la iglesia Sta Marta por lo R^t Josep Sala foren testimonis St Bonaventura Betran y St Anton Sarviera abensa fet despues lo refresch en nostra casa carrer dels condes». Al cap d'un any i mig, vindrà el primer fill: «á 12 Juliol de 1879 pari Carmen Comas un noy á las nou horas y mitxa del vespre y fou batejat lo dia 17 en la catedral forenli padrins Josepa Fernando y Josep Maria Comas posanli los noms de Ramon Josep y Francisco». Poc temps més tard, el 15 d'abril de 1880, Anton explica que va tocar el violoncel al costat de Pablo Sarasate al Teatre Principal. Ja s'han comentat més amunt els detalls d'aquesta audició, en la qual el cèlebre violinista va interpretar la part de solista del *Concert per a violí i orquestra* de Beethoven. Lupresti devia ser un dels membres de l'Orquestra Simfònica dirigida pel mestre Salvat.²⁹

Una entrada de l'any 1880 pot induir a pensar que les relacions entre les famílies Lupresti- Comas i Comas i Pitxot no deurién ser gaire fluïdes, o almenys això és el que es desprèn d'aquest fet ocorregut el 16 de maig: «se á casat Ramon Comas y Pitxot ab la Concepsio Corbella filla de Gracia abense fet dit casament en la iglesia dels Jusapets de dita villa y luego el refres a la chocolateria del costat / *tot anat sens abennos fet sapiguer res*». (La cursiva és de l'autor del present article.)

L'activitat concertística d'Anton va portar-lo a marxar a Madrid a tocar. No dona detalls de què hi va interpretar, però en tot cas la dada no deixa de ser significativa si es té en compte el lloc on va actuar: «á 27 Maig de 1881 á marxat Anton Lupresti per Madrid aben estat allí alguns días y tocat en dos conserts del teatro real».

El 20 de juny de 1882 naixerà la segona filla del matrimoni: «a las 6 horas de la tarde pari Carmen Comas de Lupresti una noya que fou batejada lo dia 29 en la catedral foren padrins Plácido Lupresti y Margarida Pitxot posanli los noms de Matilde Higinia y Carmen». Tres anys més tard, el 1885, la família passarà un moment poc afortunat, ja que en quatre mesos moriran el pare de Carmen i la

29. Francesc Bonastre i M. Dolores Millet: *Catàleg del Fons Ricart i Matas* (núm. 988), p. 307. La font no dona més detalls ni de l'orquestra ni del director.

mare d'Anton. Pel que fa al primer, ho explica amb una breu nota: «á 3 Maig de 1885 á las 6 horas del matí morí lo señor Josep Comas, y Giralt, pare de Carmen, aben sufert una malatia de uns 5 mesos. (edad 56 años)». Quant a la seva mare, Anton indica la causa de la defunció i la coincidència d'aquesta mort amb la d'una altra persona propera a la família:

á 26 Agost de 1885 mori la meva mare Josepa Fernando y Frañó viuda de Ramon Lupresti aben tingut una malatia de causa del cólera que li vingué el Diumenja á les 5 del matí y li durá asta el Dimecres á las 3 de la tarde (edat 73 años). á la mateixa casa en casa de la meva jermana Ramona en los mateixos días y horas se mori de dita enfermetat la miñona Isabel á causa de cólera mes lo tingué tan fort que á las 6 horas de posarsa malalta morí sensa pogueri fer res las medicinas. Es molta trageria per los interesats.

Immediatament després de donar aquesta notícia, Anton exposa els fets ocorreguts en relació amb el seu germanastre Plàcido, que, en trobar-se fora de la capital i alertat de la greu malaltia de Josepa, no va voler presentar-se a Barcelona i restar al costat de la seva família. Cap dels germans va entendre aquesta actitud. Segons el que es diu al final del text, sembla que les relacions de Plàcido amb els seus germanastres i amb Josepa no devien ser gaire bones. De fet, tal com s'explica, mai va voler reconèixer la difunta com a mare, tot i el que ella, segons Anton, havia fet per ell.

Lo dia 23 de Agost que la meva mare se posá malalta tots los germans estabam allí presens menos Plácido que se trovaba en un poble vehi de Barcelona á Lloret de mar; al mateix mati se li enviá un parte dienli .-.

-. madre enfermedad reynante, bastante gravedad.

y ell en lloq de baixà deseguida, contesta — recibido parte con sentimiento espe-ro pormenores. Com que pormenor en dits casos y ames suposant la edad de 73 años la cual no y abia mes rameiy que la mort se li enviá una carta llarga dienli que la mare abia deixat de existir y que convenia de que vaixes per arreglar los asuntos pues tots nosaltres teniam nesositat de sortir á fora per alguns dias. la casa de Ramona ab tots aquests amohinos y malalts, estaba infestada y convenia que cada udels germans sen portes la seua par corresponen de trastos y demes, per poger fer una limpiesa á la casa.

Plácido contesta, que ell tenia en el poble, lo compromis de alguna llisó de piano, y fins que la auria acabat no podia baixar.

los altres germans tan Domingo com Ramona estrañaren molt la conducta de Plácido respecta aque fet. pero ami no me estrañá de res aixó pues no abia vulgut maiy doná lo nom de mare á la nostra, despues de ella abé fet. lo mateix per ell que per tots nosaltres.

Finalment, dos mesos més tard va tenir lloc el funeral, però tampoc es diu si Plàcido hi va assistir o no: «Lo dia 30 de Octubre teniren lloc los funerals dedicats a la meua mare Josepha Fernando. Se feren en lo altá del Sacrament de la Catedral».

Tot i que altres fonts indiquen que Anton Lupresti va ser deixeble i també col·laborador de Rafael Carreras i Bulbena, el nom d'aquest musicògraf català només apareix al dietari un sol cop i de manera gairebé tangencial. Amb una brevíssima entrada, es notifica el seu casament: «Lo dia 26. Novembre de 1885 se á casat Joseph Rafael. Carreras ab. Francisca Balancó».³⁰ No torna a aparèixer esmentat en cap altre lloc del dietari el nom d'aquest mestre. Lupresti tampoc explica si ell mateix o algun altre membre de la família van ser convidats a la cerimònia. Curiosament, tampoc s'esmenta Carreras i Bulbena com a professor d'Anton, ni que aquest hagués col·laborat amb ell en la composició d'algunes obres. Un dels manuscrits fruit del treball dels dos músics consta que va ser realitzat quatre anys després d'aquest casament: la partitura de *Corona de siemprevivas* porta la data del 1889.

Uns mesos després de l'enllaç del seu mestre, Anton canviarà el seu piano per un de més gran i es comprometrà a fer classes de violoncel al senyor Fité durant un any: «Lo dia 7 Agost 1886 he fet cambis de lo pianino ab un piano mitxa cua donantli també al Sr Fité un relotje de or y fents tractas de donarli un ayñ de llisó de violoncello». Molt probablement, el piano vertical a què es refereix Anton en aquesta nota és aquell que el seu pare va comprar l'any 1864 quan ell i el seu germà Domingo havien d'entrar al Conservatori del Liceu.

Mentrestant, la família anava creixent i el 14 de febrer de 1888 va tenir una altra filla: «Carme Comas de Lupresti pari una noya á las vuit horas y tres cuarts del vespre. Fou batejada en la Catedral lo dia 26 del mateix mes y ayñ. Forenli padrins, Ramon Comas son oncle y Ramona Lupresti sa tia posarenli los noms de Mercé, Montserrat y Ramona». Vuit anys més tard, naixerà la seva darrera filla: «Lo dia 30 de Janer de 1896 a las 7 menos cuart del vespre pari Carme Comas de Lupresti una noya que fou batejada lo dia 9 de Febrer en la Iglesia Catedral. forenli padrins sosgermans Ramon y Matilde y se li posaren los noms de Maria de Montserrat, Marguerida y Martina». A partir d'aquest moment, ja no apareixen més entrades de caràcter musical, només es farà referència a naixements, casaments i defuncions dels diversos membres de la família. A partir del 6 de gener de 1910, com s'ha explicat més amunt, hi ha un canvi de mà i de tinta. La lletra del darrer full de la llibreta, escrita amb llapis, també és diferent.

30. Calen un parell de comentaris amb relació a aquesta nota: el cognom del marit no està escrit clarament, sembla que l'autor del dietari hauria dit en un primer moment «Farreras», i posteriorment hauria corregit la primera lletra escrivint a sobre, més fort, una C; quant al cognom de la muller, possiblement avui l'hauríem de transcriure com a Balanzó o Balancó.

Altres fets remarcables ressenyats al dietari

Ultra les notícies que han servit per a l'elaboració de l'assaig biogràfic presentat a les pàgines anteriors o les informacions de tipus estrictament familiar que s'hi inclouen (moltes han estat passades per alt en el present article), el manuscrit proporciona altres dades significatives que faran possible contextualitzar més acuradament la vida dels Lupresti. Un parell o tres d'entrades al dietari permetran establir que Ramon Lupresti va ser nebot de Llucià Casadevall i Duran (1785-1852), qui fou, entre el 1848 i el 1852, bisbe de Vic. És de suposar que es tractava d'un germà de la seva mare. Pel que sembla, aquesta família procedia de la capital osonenca. Ramon escriu: «A 5 Febrer de 1848 pregonisaren á Roma per bisbe á nostre oncla Llusíá Casadevall». I nou mesos més tard: «A 15 Octubre del mateix 1848 lo consagraren á la iglesia de Sta Maria del mar los I^{ms} de Barcelona Girona y Puerto-Rico». En realitat, la data en què Casadevall va ser preconitzat a Roma fou el 3 de juliol de 1848, però ell ja conegué la notícia uns mesos abans per la carta que des de Madrid li va enviar el seu amic Jaume Balmes (qui, pel que sembla, va tenir un paper decisiu en la seva elecció), en què li avançà la nova el 26 de gener. És comprensible, doncs, que Ramon Lupresti es fes ressò del nomenament el dia 5 de febrer. La consagració episcopal de Llucià Casadevall va tenir lloc a l'església de Santa Maria del Mar el 15 d'octubre, i la cerimònia va ser presidida per Florenci Llorente Montón, bisbe de Girona, assistit pels bisbes de Barcelona Pedro Martínez i de Puerto Rico Gil Esteve i Tomàs. Casadevall va ser molt estimat a la capital osonenca, entre altres motius perquè va ser un dels pocs mitrats de la seu de Vic nascuts a la mateixa ciutat.³¹ Val a dir, tanmateix, que quan Llucià Casadevall accedeix a l'episcopat el càrrec estava vacant des de feia tretze anys. De fet, ell mateix, des de feia onze anys, exercia de vicari capitular de la seu ausetana. El bisbe anterior, Pablo de Jesús Corcuera Caserta, natural de Cadis, havia mort el 1835.

Al cap de quatre anys del nomenament, Ramon Lupresti dona la notícia de la seva mort: «Lo dia 11 Mars de 1852 á la una del dia mori lo nostre oncla bisbe Llusia Casadevall bisbe de Vich nasque en la mateixa ciutat lo dia 22 Octubre de 1785. feu areva universal á la sua cuñada maria Casadevall y Clará la que mori á 18 mars de 1860 Necrologia del Ilu^{mo} St D. Llusia Casadevall obispo de Vich = Diario del sol) dia 5 abril de 1852 = (explica sus virtuts)». Lupresti es refereix al diari *El Sol*, on, certament, en la data indicada es publica la necrologia del bisbe de Vic. A l'article, després d'un primer paràgraf laudatori, l'autor esbossa una breu biografia del personatge i acaba amb les paraules següents, que donen una idea de la seva personalitat:

31. Vegeu Miquel S. Ylla-Català i Genís: «El monument sepulcral a Jaume Balmes». *Ausa*, vol. 11 (núm. 114-115), 1985, p. 425-448.

El bello trato y sobre todo la beneficencia y amabilidad del Sr. Casadevall, le gran-gearon una estimacion poco comun, asi en el público como en todas las autoridades: y ojalá que su conducta tuviera imitadores! Los talentos y la[s] apreciables cualidades que concurrían en el mencionado señor obispo de Vich, hicieron asaz sensible su muerte. Victima de una enfermedad apoplética, que le atacó en la cabeza, despues de habérsele administrado el Viático, pereció á las dos de la tarde del día 11 de marzo del presente año. arrancando lágrimas á todos cuantos le admiraban y conocían. Quiera Dios aceptarle en su gloria; en el lugar de los escogidos.³²

Es pot observar que hi ha una petita diferència en l'hora de la mort del bisbe. El nebot explica que va morir a la una del migdia, mentre que, segons el diari, l'esdeveniment luctuós hauria tingut lloc una hora més tard. Sigui com sigui, Lluçia Casadevall va ser sepultat, en un primer moment i de manera provisional, en el sepulcre del capítol de la catedral de Vic. D'acord amb el seu desig, finalment va ser enterrat a la capella de Sant Miquel Arcàngel, i el 1944, amb motiu de la construcció del deambulatori, el seu cos fou traslladat a la capella de la Sagrada Família de la mateixa catedral, lloc on encara descansa avui dia.³³

Passant a una altra qüestió, resulta interessant la notícia que l'autor dona, al principi de l'abril del 1887, en què s'explica que a la catedral de Barcelona va tenir lloc una funció per celebrar la reial ordre vinguda de Madrid per la qual es permetia iniciar les obres de construcció de la façana de la seu barcelonina. Anton Lupresti escriu: «Lo die 10 de Abril de 1887. si á fet una funció mol solemne en la Catedral de Barcelona referent á la fachada de dita Catedral per la cual D. Manuel Girona dona una gran cantitat, puij dit dia vingue lo ministre i se lleji la real orde ó permis de Madrid». El diari *La Vanguardia*, en la seva edició del dia 12, també es feu ressò de l'acte:

Imponente fué la función que ayer tuvo lugar en la iglesia Catedral, en conmemoración del comienzo de las obras para la construcción de la fachada de aquella Basílica. El templo estaba completamente lleno en su interior, y en el exterior se había reunido también extraordinario número de personas. [...] El señor obispo

32. «Necrología del Ilmo. Sr. Dr. D. Luciano Casadevall, obispo de Vich». *El Sol*, dilluns, 5 d'abril de 1852, p. 3.

33. Vegeu: Ramon Ordeig i Mata: «Les sepultures dels bisbes de Vic (dels necrologis i obituàries als epitafis)». *Miscel·lània litúrgica catalana*, 22, 2014, p. 291. Al seu sepulcre s'hi llegeix la inscripció següent: D.O.M. / GRATAE. RECORD. ARGUM. / ILMO. AC. RMO. D. D. LUCIANO. CASADEVALL. ET. DURAN. / OLIM. ALM. HUJ. ECCLAE. CAN. DIOCESIM VIC. QUI REXIT SED. EP. VAC. / AB ANNO 1837 AD 1848 / ET AD EPISC. NUM. IN EAD. OBEUND. HOC IPSO AN. EVECT. / CUJUS MORT. EXUV. HUMANITUS RELICT. 11 MART. 1852, AET. SUAE 66 AN. 3 MEN. 18 D. / SUB MONUM. ISTO DEPONT. CURAR. PRAESULIS OBSEQ. M. C. ET X. C. / ANNO 1853. / COLLOCET EUM DOM. PRINCIP. POP. SUI.

bendijo las obras, mientras lanzaban al aire armoniosos acordes algunas músicas. Presenciaron el acto el señor ministro de Gracia y Justicia, las personas que con él vinieron de Madrid, las autoridades y numeroso gentío.³⁴

El ministre a qui es fa referència és Alonso Martínez, que va arribar a la capital catalana acompanyat de dos dels seus fills, juntament amb el subsecretari del ministeri, el Sr. Capdepon, el director del Registre de la Propietat, el Sr. Navarro Ochoteco, i el director del Deute, el Sr. Ferratjes. També hi van ser presents el governador civil Luis Antúnez i el president de la Diputació Provincial Eduardo Maluquer. Després de l'acte a la catedral, les autoritats es van dirigir al palau episcopal i, a la tarda, van participar en una sessió dedicada a Milà i Fontanals que va tenir lloc al Paraninfo de la universitat.

D'altra banda, cal assenyalar que a la crònica de *La Vanguardia* no s'esmenta l'aportació de Manuel Girona. Si a l'hora de donar la notícia Anton Lupresti es fixa en aquest personatge i en la seva donació, és perquè sens dubte hi tenia alguna relació. S'ha de recordar que, l'octubre del 1875 —ja s'ha explicat més amunt—, l'autor del dietari va començar a impartir classes de violoncel a casa del pròcer barceloní.

Una altra de les informacions que s'anoten al dietari és la que fa referència a la bomba del Liceu. No es diu si cap membre de la família Lupresti hi era present, però, en tot cas, se'n fa ressò. Al diari tampoc s'indica si algun dels germans havia format part de manera estable de l'orquestra (i per tant si hi podia estar actuant aquell dia), però cal recordar que Anton hi havia tocat com a suplent el 25 de desembre de 1873, just vint anys abans de l'explosió de la bomba. La notícia s'explica de la manera següent:

Lo dia 7 Noviembre de dit any [1893] a las 11 horas del vespre y mitxa caygué, mas b [?] mes ben dit tiraren una bomba explosiva desde al cuart ó quin pis á la platea del Gran teatro del Liceo esent estreno de temporada y representanse la ópera Guillermo Tell. Causa La bomba caygué en la fila 13 y mata á unas 22 personas ferintne moltes mes. Lo susto á sigut molt gros.

Certament, va ser un fet que devia colpir en gran mesura els barcelonins d'aquell moment, per les circumstàncies de l'esdeveniment i per la quantitat de morts que va causar, molts dels quals eren persones significades de la ciutat. *La Vanguardia* va publicar cròniques relacionades amb el succés almenys durant els cinc dies posteriors, ja que el públic volia tenir coneixement de tots els detalls del que havia passat, però durant aquestes primeres jornades les dades que se'n tenien eren molt poques i molt confuses, i l'únic que es podia publicar era informació

34. *La Vanguardia*, dimarts 12 d'abril de 1887, p. 4-5.

molt vaga sobre les particularitats de l'incident. Just l'endemà de l'explosió, *La Vanguardia* dedicà gairebé quatre columnes a explicar el fet. A banda de posar de manifest la seva estranyesa i indignació, l'autor de l'article fa una descripció molt acurada i realista del panorama que es podia contemplar al lloc de l'incident, especialment a la platea del Liceu, però també en altres estances del mateix teatre. En l'edició del dia 10, el diari es fa ressò dels actes d'enterrament de les víctimes. Tot i que va ser un dia d'una persistent i intensa pluja, els carrers de Barcelona per on estava previst que passés la comitiva amb els fèretres eren plens de ciutadans que volien acomiadar i retre un darrer homenatge als difunts. Un cop acabada la cerimònia, que va tenir lloc a l'Hospital, el seguici funerari es va dirigir cap a la Rambla, i d'allí fins a la caserna de les Drassanes, punt en el qual la comitiva es va dissoldre i els morts van ser conduïts al cementiri Nou i al Vell.

L'11, *La Vanguardia* explica que el Consell de Ministres del dia anterior es disposà a prendre mesures per expulsar del país els estrangers coneguts que haguessin manifestat idees anarquistes. Igualment, es va acordar presentar un projecte de llei a les Corts que preveia la manera d'accentuar les penes per als delictes comesos per anarquistes. En una altra columna de la mateixa pàgina, el diari exposava quina era l'evolució dels ferits, alguns dels quals sortien del perill i altres no milloraven, fins al punt de témer per la seva vida. El dia 12 apareix una crònica en què, entre altres qüestions, es parla d'algunes de les víctimes de l'atemptat. A partir del 13, les referències a l'incident seran més esporàdiques i ja no es publicaran notes diàriament, només algunes esqueles. Considerant el tractament que *La Vanguardia* va fer de la notícia —extenses ressenyes publicades durant cinc dies seguits—, cal pensar que va ser un fet que va commocionar en gran mesura la ciutat de Barcelona.³⁵ És per aquest raó que sobta que l'incident de la bomba del Liceu només aparegui un sol cop al dietari dels Lupresti. Això fa pensar que, molt probablement, cap membre de la família havia assistit a la funció d'aquella nit, ni com a públic ni com a intèrpret, i que, en tot cas, cap en va resultar afectat.

35. Vegeu les edicions de *La Vanguardia* dels dies 8-12 de novembre de 1893.

Apunt final

El dietari familiar dels Lupresti representa un valuós document de contextualització. Dona una quantitat d'informacions que han servit per establir les bases que hauran de permetre bastir en un futur les biografies de tres músics barcelonins que, si bé no van desenvolupar una carrera internacional, sí que van tenir una presència destacada en el context musical barceloní del final del segle XIX i el principi del XX. Si fins ara els seus noms apareixien només de manera esporàdica i descontextualitzada, gràcies al manuscrit, ja es podrà tenir més coneixement de les seves relacions familiars, de la seva formació musical i de la seva activitat professional.

Tot i que el manuscrit no dona detalls de l'estatus social de la família, sí que permet concloure que el pare Lupresti estava molt ben connectat o, si més no, va saber trobar els camins adequats per relacionar-se amb el món cultural i musical del seu moment. Certament, els Lupresti devien estar molt ben inserits en els ambients musicals de la capital catalana durant la segona meitat del vuit-cents.

La importància del manuscrit, ultra les dades estrictament biogràfiques que aporta i que permeten un primer esbós de les biografies dels tres germans Lupresti, rau en el fet que representa un testimoni de l'època en el qual s'explica qui eren, com es van formar i com es van desenvolupar professionalment uns músics barcelonins dels segles XIX i XX. Més enllà dels grans noms, la història es construeix a partir d'una infinitat de personatges que, tot interactuant entre si, teixeixen un entramat social que resulta imprescindible de conèixer per comprendre amb tota la seva profunditat el decurs de la història. És per aquest motiu que el dietari manuscrit dels Lupresti, encara que no proporciona la quantitat suficient de dades per elaborar les biografies definitives de Plàcido, Domingo i Anton, constitueix, certament, una feliç troballa d'una més de les múltiples facetes que conformen la història musical del nostre país i, per tant, contribuirà a comprendre-la millor.

Bibliografia

Fonts manuscrites

LUPRESTI, Antonio. *Antonio Lupresti / Barcelona [segell]*, manuscrit. Comença el 20 de desembre de 1839. Arxiu privat.

Fonts impreses

BASSAL, Josep i TORTELLA, Jaime. 2015. *Historia del violonchelo en Cataluña*. Sant Cugat: Arpegio.

BONASTRE, Francesc i MILLET, M. Dolors. 2015. *Catàleg del Fons Ricart i Matas. Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. I – Programes de concerts públics de Barcelona. 1797-1900*. Barcelona: Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

CALVÓ PUIG, Bernat. 1860. *Curso completo de solfeo o elementos teórico-prácticos para aprender a leer música*. Vic: Imp. Anglada.

CARRERAS Y BULBENA, José Rafael. 1906. *El oratorio musical. Desde su origen hasta nuestros días*. Barcelona: Tip. L'Avenç.

DAUFÍ, Xavier. 2007-2008. «Josep Rafael Carreras i Bulbena, el naixement de l'oratori a Catalunya i altres consideracions». *Recerca Musicològica*, xvii-xviii, p. 153-179.

«Entierros y funerales», *La Vanguardia*, xxi/6640 (11/6/1901).

La Vanguardia, vii/164 (13/4/1887); xiii/3779 (8/11/1893); xiii/3780 (9/11/1893); xiii/3781 (10/11/1893); xiii/3782 (11/11/1893); xiii/3783 (12/11/1893); xiii/15.143 (21/1/1915); xiii/18.385 (14/1/1923).

«Necrología del Ilmo. Sr. Dr. D. Luciano Casadevall, obispo de Vich». *El Sol* (5/4/1852), p. 3.

ORDEIG I MATA, Ramon. 2014. «Les sepultures dels bisbes de Vic (dels necrologis i obituaris als epitafis)». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 22, p. 255-307.

SALDONI, Baltasar. 1968-1881. *Diccionario biográfico-bibliográfico de efemérides de músicos españoles*, 4 vol. Madrid: Imprenta a cargo de D. Antonio Pérez Dubrull.

YLLA-CATALÀ I GENÍS, Miquel S. 1985. «El monument sepulcral a Jaume Balmes». *Ausa*, 11 (114-115), p. 425-448.

Dietari

[Coberta]

ANTONIO LUPRESTI
BARCELONA
[segell]

[Revers de la coberta]

Ramon Lupresti nasqué en Barcelona en 24 Decembre de 1804

Josepa Fernando nasque en 14 Agost. de 1812

ANTONIO LUPRESTI
BARCELONA
[segell]

[1r]

39

Lo dia 20 Desembre de 1839 fou demanada Margarida Vilageliu per casarse ab Ramon Lupresti.

40/ Lo dia 1 Janer de 1840 se donaren paraula

40/

Lo dia 3 Janer del mateix 1840 á las 6. horas de la tarde á la parroquial del Pi se verificá dit casamen ab Ramon Lupresti y Margarida Vilageliu.

40/

Lo dia 10 Novembre de 1840 á $\frac{3}{4}$ de onze del matí parí Margarida un noy fou batejat á la iglesia catedral y foren padrins Ignasi Vilageliu pare de Margarida y Consepicio Lupresti Plana de Lupresti posarenli los nom de Placido, Domingo y Ramon.

42/

Lo dia 6 de Juñy de 1842 á las dotse horas y un quart del matí morí Margarida Vilageliu abent tingut una malatia de uns vuit mesos de resultas de una atisis, no se pot atribuir sino en criar la criatura molt grosa y tenin ella mota llet.

[1v]

42/ Lo dia 3. Desembre del 1842 tiraren bombas, no abensa mogut de casa Ramon ni Placido

43/ Lo dia 21 Setembre de 1843 marchá Ramon Lupresti y Placido á S. Feliu de Llobregat á casa de Domingo per la revolusio de la camansia á cual sasa estigué 2 mesos pues tornarem lo dia 21. Novembre del mateix any.

44/ Lo dia 12 Fabrer. de 1844 fou lo Primer dia que se vegeren Ramon Lupresti y Josepa Fernando

44/ Lo dia 12 Mars del mateix any 1844 se casá dit Ramon y Josepa á la iglesia del Palau perlo R^t Josep Sayol abent fet luego gran refresch á casa D. Juan Montolio

45/

Lo dia 11 Agost del any 1845 morí Caterina Lupresti aben estat casada nou mesos antes ab Josep Amorós.

[2r]

46/

A primers de Janer del any 1846 comensá Placido Lupresti, anara pendrer de solfa á casa D. Josep Alegret ab lo mestre D. Vives Abella.

46/

A 26. Juy de 1846. marcha pepa y Placido a Vich y tornaren lo dia 10 Juliol del mateix any.

47/ á 1ª Janer de 1847 aná Placido al estudi de St Gayetano.

47/ A 28 Mars. 1847. comensá Placido la primera llisó de piano.

48/

A 5 Febrer. de 1848 pregonisaren á Roma per bisbe á nostre oncla Llusia Casadevall.

48/

A 15 Octubre del mateix 1848 lo consagraren á la iglesia de Sta Maria del mar los I^{ms}. de Barcelona Girona y Puerto-Rico.

[2v]

49/ A 24 Mars 1849 morí lo I^{mo} de Barcelona y tambe lo St Josep Aparisi — pintor.

49/

Lo dia 16 Abril de 1849 á la una y mitxa del matí pari Josepa Lupresti una noya y fou batejada á la catedral lo dia 19 ab los noms de Ramona Juana y Dolores, foren Padrins Domingo Lupresti y Dª Maria Montolio y per indisposio de esta hi aná sa filla Dª Dolores Dadero y Montolio.

/ fins lo dia 10 Maig se anat pasan ab llet de baca aguardan veurer si ne tendria la sua mara y veyen de no, se dona a dida lo dia 10 Maig del matex any a Sta Coloma de Gramanet á una casa coneguda per met del Arsis [?], pagan 4 duros al mes.

Al cap de dos dias se tingué de treurer de la dida de Sta Coloma per motiu de no tenir llet y se doná al carrer de condal en casa Bartomeu Gorgas guañan 4 duros y mitx.

[3r]

A 22 Agost. del mateix any se tingué de treurer de dita dida per certa causa y cansats de ditas didas abem resolt criarla ab llet de baca.

49/ A 22 Desembre de 1849 mori dita dida Francisca Gorgas.

49/ A 1^è Octubre de 1849. comensa Placido añar á pendrer. de solfa ab lo S^è Bernat Puig carrer nou de S^à Francisco pagan sis pasetas cada mes.

50/

A 4 Janer 1850 á las 12 horas del mati en la parroquial iglesia de S^à Jaume (antes trinitat) en una sala ó aposento que hi á sobre la rectoria ahon y habia varias cosas de la iglesia y al mateix temps servia per enseñar los dotze escolans baix lo titol del remey. Succehi que undels dits escolans dit Selma feu caurer un sepulcra de sobra una taula y pega en lo turmell de Placido Lupresti de edad 10 añys y li trenca tots dos osos y lo peu fora de lloch. Li feu la cura D. Joaquim Esplugas estigué curanta y tres [3v] dias al llit sens poderse mourer despues li quedaren dos llagas que estigueren fins a 28 Abril — absent de acompañarlo molt temps. Pero per ultim quedá bé com que res no agues tingut.

Esmolta trageria per los interesats

50/ A 18 Desembre de 1850 morí Blay Prior

51/ A 6 Agost de 1851 ha vingut lo S^è Puig á parlar del S^è Marraco.

A 17 Octubre á enviat lo S^è Bernat Puig un recado que no volia ensañar mes á Placido per motiu que no sap. las llisons á 27. Octubre de 1851 á comensat anar Placido en casa lo S^è Juan Cortes com aprenent

Ordenas de Placido
capitulo 1^è

Dich jo que prometo estudiar las llisons com me diu lo mestre á lo menos 3 horas cada dia y mes á proporsió que bassi sent gran.

capitol 2^è

Dich que estudiare las llibretas ó papers que lo meu pare diga, per abersa informat ab lo mestre

[4r]

capitol 3^è

Me aconsolo y no tendra que queixarse que lo mestre se queixa que no estudii con y fet mon pare me posi aprenent. y que en tal cas sigui de ofici instrumentista. Barcelona dia 5 de Noviembre de 1851.

51/

lo 6 Novembre de 1851 torná Placido á donar la llisó de Piano ab lo S^èPuig.

51/

A 13 Novembre de 1851 diuen se á casat Antonia Vilageliu y Monteis.

52/

A 19 Janer de 1852 hé acabat de cobrar tota la partida del Sr Francisco Masvidal.

52/ Lo dia 11 de Mars de 1852 á la una del dia mori lo nostre oncla bisbe Lluís Casadevall bisbe de Vich nasque en la mateixa ciutat lo dia 22 Octubre de 1785. feu areba universal á la meva cuñada maria Casadevall y Clará la qual mori á 18 mars. de 1860 Necrologia del Iilu^{mo} S^e D. Lluís Casadevall obispo de Vich = Diario del sol) dia 5 abril de 1852 = (explica sus virtuts). ~

[4v]

52/

Lo dia 31 Mars. de 1852 mori la S^e Manuela Molas y Fabregas.

52/ Lo dia 26 Setembre de 1852. á dos cuarts de sis del mati pari Josepa Lupresti y Fernando un noy fou batejat á la catedral lo dia 28 y foren padrins Placido Lupresti y Vilageliu (jermá) y Concepcio Plana de Lupresti y li posaren los noms de Domingo – Anton y Placido

Lo dia 11 Desembre de 1852 se á donat lo dit noy a dida á Sabadell en casa los masobers dels S S Alsina anomenada dita eretat per casa S^e Olaguer. guañan al mes 4 duros y se li á donat la roba que ba notat enseguida ~.

Roba.	Banobetas	4
	Culachos	2
	Bulques	12
	Draps	8
	Draps grans	2
	Camisetas	4
	Brusas de coló	6
	id Blacas	1

[5r]

	Armillas	4
	Mocados blancs	3
	id de coló	2
	id de gran	1
	gorras	4
	capsons	5
	faixas	3

53/

dia 7 Maig 1853. anat Pepa á veurer lo noy á Sabadell

53/

á 1^è Octubre de 1853. á tornat dita dida lo noy per volerlo nosaltros desmamar.

53/

a 1^è Juý de 1853 á comensat Placido anar á prendrer de piano ab lo Sr Manent.

53/

A 13 Octubre de 1853 á comensat Placido Lupresti la primera lliso de solfa al Liceo.

53/ A 3 Novembre 1853 á comprat el Violoncello per 11 duros á casa el Sr Bernaregi

[5v]

53/ á 1^è Desembre 1853 se á tractat ab lo Sr Gili que enseñará á Placido de solfeix piano orga y composició pagan un duro cada mes el cual se á pagat per adelantat vuy dia de la fecha ab lo tracta que lo pugua manar com un ajudan.

54/ á 1^è Febrer de 1854 á comensat anar Placido a llegir lo lliu y comptes ab lo Sr Josep Sala pagan deu rals cada mes.
Se á comensat pagar per vensut.

54/ á 16 Febrer. de 1854 mori Carmeta Simon Lupresti

54/

á 28 Juý se á pronunciat en Madrid lo Gal Dulce.

54/

á 14 Juliol se á pronunciat Barcelona

54/ á 2 Agost aná Pepa y familia en Alella ahon estigué fins lo dia 16 y luego anarem tots á Sⁿ Feliu y tornarem tots lo dia 25 Setembre.

[6r]

54/

á 17 Setembre de 1854 mori la tia Bernarda y també la S^{ra} Rosa Amorós.

54/

á 2 Octubre á comensat anar Domingo á costura á casa lo S^e Mariagneta carrer. de S^a Sever pagan tres pasetas al mes y se á pagat per adelantat.

54/

á 1e Novembre de 1854 á tornat Placido anar aprendrer ab lo S^e Josep Sala pagan 10 rals pervensut. es dir que se á pagat al 3 de dit Novembre.

54/

á 16 Desembre de 1854 se casa Mariana Fernando ab Bentura Casanovas. xaculater

55/ a 15 Febrer de 1855 tingué la rosa Ramona Lupresti y despues en seguida lo noy Domingo.

55/ á 21 Maig de 1855 á marchat Dª Antonio Creuhet y Vilageliu per Valencia.

55/ á 28 Maig 1855 se á posat estat de siti en Barcelona.

[6v]

55/ á 7 Juý de 1855 á arribat Manuel Vilageliu de Madrid.

á 30 de Juý á pres pasaport per Fransa

55/ á 1^e Juliol 1855 á comensat. Placido á tocar la orga al Hospital a la comunió

55/ á 22 Juliol de 1855 — á comensat anar Placido á tocar en casa lo S^e Jaume Betas profesor de ball.

55/ A 5 Setembre de 1855 pari Mariagna Casanovas y Fernando un noy que fou batejat lo dia 10 foranli padrins Ramon Lupresti y S^a Casanovas sa abia posanli los noms de Bantura Josep. y Ramon.

55/ A 6 Octubre de 1855. Se casá Juan Chivillers pajes de Vilanova de la roca (prop la iglesia) ab Francisca Prió.

55/ al dia 7 Octubre de 1855 á tornat de Sarriá lo S^e Gili y li é donat lo duro per la mesada pagan per adelantat.

[7r]

56/ A 3 Janer de 1856 á arribat Manuel Vilageliu de Fransa.

56/ á 4 Janer de 1856 é parlat ab lo D. Bernat Nonó sobre la enseñansa del St Fargas.

á 7 id id id. id. ab D. Jaume Valenti

56/

á 7 Janer de 1856 á marchat Mariano Fabregas y Casadevall á Madrid.

56/

á 27 Abril de 1856. an donat las monjas á Placido 5 duros.

56/ 5 de Juñy 1856. Disputa ab lo St Bosch

56/ Lo dia 8 de Setembre carta irregular del St Gili lo dia 10 he anat á trobar lo St Gaume Valenti

56/ á 1e Desembre á tornat lo St Gili á pendrer lo duro de la mesada

57/ á 22 Janer de 1857 sen anat la criada del St Gili donan la culpa á Placido

57/

á 10 Fabrer é anat á trobar D. Jaume Valenti á parlar per baixar Placido á baix.

[7v]

57/ á 4 Mars 1857 á comensat Placido á tocar lo Violoncello al Liceo á la ópera Gillermo Tell.

57/

A 10 Juñy de 1857. á comensat Placido la primera llisó de violi ab lo mestre St Molits

57/

á 16 de Juñy. de 1857 parí Margarida Pitxot de Comas una noya que fou batejada lo dia 21. en la parroquia del Pi forenli padrins son oncla Ramon Pitxot y la sua tia Margarida Pitxot posarenli los noms de Carmen, Dolores y Ramona.

57/

á 5 Novembre de 1857. anat Placido en casa D. Juan Aules cafeter pagan cuatro duros al mes. se a pagat per adelantat.

	4.	Duros
6 Desembre	4	“
6 Janer	4	“
7 Fabrer	4	“
7 Mars	4	“
4 Abril	4	“

[8r]

9. Maig	4	“
7. Juñy	4	“
7 Juliol	4	“

8. Agost no ha volgut cobrar per aber estat fora Placido.
Setembre á comensat a pagar la mesada Placido.

57/

á 26 Novembre de 1857. á las sinch horas del matí pari Pepa un noy fou batejat á la catedral y foren padrins Bentura Casanovas xaculater y Dolores Soldevila y Lupresti posanli los noms de Anton, Juan y Salvador

57/

Lo dia 28 Novembre de 1857 se casa Joaquin Lupresti ab Serafina Motas [o Matas ?].

57/

Lo dia 28 Novembre de 1857. se casa Juan Soldevila confiter ab Dolores Lupresti tots juns al camaril de Sta ana y surtin al bateix

57/

á 18 Juny de 1857 mori lo S^e Josep Bigas

57/

a 6 Agost de 1857 anat pepa y criaturas á Alella

57/ A 21 Octubre de 1857 arribat Monpensier

[8v]

57/

á 1ª Novembre de 1857 á comensat anar Domingo Lupresti á estudi al carrer den Bot. ab lo Sº Juan aben ya pagat 10r. per adelantat.

/ Lo dia 26 Desembre de 1857 anat Placido a tocar lo piano á Sº Climent

58/ Lo dia 8. Abril del 1858 anat Placido á tocar lo Violoncello al teatro principal á la opera Giovanni d'arco.

dia 12 Abril á cobrat. 16 pesetas.

dia 19 " " 14 "

dia 27. " " 14 "

S. Puig 5 "

4 Maig teatro 14 "

58/

Lo dia 14 Janer de 1858. tiraren las granadas al emperador dels fransesos.

58/

Lo dia 21 Mars 1858 á comensat á fersa conegut Placido ab lo Sº Viñas

[9r]

58/ á 26 Abril de 1858. á comensat Placido la primera llisó de violi ab lo Sº Dalmau

58/ á 3 Juliol de 1858 anat Ramona Lupresti á Vich ab lo Sº Mariano Aguilar

á 4 id id anat Placido Lupresti ab Mariano Fabregas

á 30 Juliol á tornat Placido

á 30 Setembre á tornat Ramona ab lo P. Mariano

58/

á 2 Setembre de 1858 anat Placido á tocar el piano al café del comers fins lo 31 Desembre

59/ al 5 de Febrer del 1859 anat á tocar Placido al café de las delicias per lo altre pianista

59/ á 28 Fabrer de 1859 e donat el piano á compondrer á M. Daniel carrer del beato Oriol nº 4 per lo preu de 60 duros

59/ á 1ª abril de 1859 á comensat anar a costura lo Antonet Lupresti pagan 2 pesetas al mes sols per lo matí

[9v]

59/
á 14 de Maig de 1859 se á casat Ramon Casadeball ab Nieves Domenech

59/ á 21 Maig 1859 se á portat lo piano á casa Dª Antonia Creuhet y é cobrat 24 duros faltanni 4.

59/ á 7 Juñy del 1859. abem mudat al Antonet de costura pagan 2 pesetas al carrer de S^a Sever botiga.

59/
á 24 Octubre 1859. despedit la Sª Carme pantinadora y pres la Roseta.

59/ á 25 Octubre 1859 vist á D. Llurnos [?] Sulé

59/
á 27 Octubre 1859 á marchat Juan Sala per la Habana

59/ á 28 Novembre de 1859 á comensat Domingo Lupresti anar á pendrer de solfa en casa lo Sª Marraco pagan 2 rals al mes per adelantat.

[10r]

59/ á 21 desembre de 1859 á marchat Mª Aguilar á Málaga.

60/
a 23 Febrer de 1860 pari Serafina Matas de Lupresti un noy.

60/
á 18 Mars de 1860 mori la tia Maria Casadevall y Clará

60/ á 24 Juny de 1860 donaren lo titol á Mariano Fabregas y Casadevall.

60/
á 27 Febrer, mori D.ª Rosa Ribas

61./

Dia 30 Juliol 1861 a marchat á Vich Ramona

61/ á 6 Octubre de 1861. á tornat de Vich Ramona

61./

lo dia 23 Desembre de 1861 nasque en Tiana Josepa Monserat y Francisca filla de Joaquim Lupresti y Serafina Matas foren padrins lo St Agusti Masana de Masquefa y Josepa Fernando de Lupresti de Barcelona

62/

lo dia 10 Janer de 1862 mori lo St Sala

[10v]

62/ á 31 Janer de 1862. mori Baldiri Milá

62/ á 4 Fabrer se á casat Eudalt Duran.

62/ á 19. Agost. se á tret la Ramona de la enseñansa y se á fet tracta ab la S^a Dolores Navarra, que la enseñara un any sense pagá quedan la feina per ella comensan á contar al dia 1^e Setembre del corren any 1862.

62/

á 3 Setembre de 1862. á comensat anar Domingo Lupresti á estudi de St Gayetano

Llibret 9 rals cartipas y plomas per tot lo mes 1 ral ----- masada 4 rals.

62/

lo dia 15 Setembre 1862 gran aiguat

62/

lo dia 19 Setembre de 1862 aná Pepa y criaturas á Tiana y tornaren lo dia 24 id.

62/

lo dia 1^e Octubre de 1862. comensat anar Placido Lupresti per mestra al colegi del sagrat cor de Jesus en Sarriá

[11r]

62/

á 6 Octubre 1862. á comensat á nar Ramona Lupresti á apendrer de lletra escriu-
rer y comptes en casa Francisco Simon carrer de Capellans pagan 30 rals al mes y
ya se an pagat per adelantat

62/

á 1ª Desembre de 1862. á comensat anar Anton Lupresti á estudi de Sº Gayetano
pagan una peseta adelantada

63/

á 15 Juliol de 1863. á comensat al narro Anton Lupresti.

Memorial per fer entrar als noys al Liceo.

Ramon Lupresti habitante calle de la Corribia nº 6 p 3ª con el mayor respeto á
VS. expone: Que teniendo dos hijos llamados Domingo y Antonio de edad. 10
años el primero y — el segundo y deseando darles la carrera dela música á VS.
suplica se digne admitirlos en clase de alumnos en las enseñanzas de este Liceo que
V.S. presiden sugetandose á las condiciones del reglamento.

Gracia que espera merecer de V.S.

Barña 26 Agosto de 1893.

Ramon Lupresti

Muy I^m Presidente del Liceo Filarmonico de SM. D. Isabel 2^a

[11v]

64/ á 29 Janer de 1864 é fet cambi ab lo Sº M. Bordas carrer de Capellans.

un piano lo á estimat per 50 \$.

un de taula — per. 10 “

60

y un pianino nou que li é comprat 150 \$.

é pagat. 90 \$.

64/ á 17 Maig de 1864 metodo de piano 1ª part de Vigary 28 r.

64/ á 7 Novembre de 1864 an comensat anar. Domingo y Antonet al estudi del Sº
Trias carrer de Monjuich del Carme pagan 10 rals el mes y se á pagat per adelan-
tat.

65/ á 1ª Janer 1865 á vingut Juanet Tristany á donar llió de piano á Domingo y Antonet per 40 rals al mes

64/ Lo dia 11 Novembre de 1864 Bentura Fenosa á demanat á demanat á la Ramona per esposa.

Lo dia 30 Janer de 1865 mori Antonia Creuhet

Lo dia 11 Febrer del 1865 mori la tia de Fenosa

[12r]

	per la Ramona.	Pesetas	ral
35 canas 7 pams tela á 7 r ½		65	3.
26 “ 7 “ “ á 11 r.		77	1.
3 “ anaguas		12.	
Armilla		6.	
2 tiras fistó		2.	
3 id		3.	
2 debans de camisa		3	
3 tiras fistó		6	
1 tira “		2	2.
1 tira “ brodada		15	
		<hr/>	
		192 “	2.
Pintas			7
Ret			5
Bastit y glasé negra			95
id blanch			99
Manton negra			52.
Mariñach			8
Batistilla			3
		<hr/>	
		441 “	3.

65/

á 14 Juñy de 1865 se á casat Bantura Fenosa ab Ramona Lupresti en la catedral per M. I. Sala.

A 28. id se á dit la misa de benedicció

[12v]

65/ á 21. Juñy 1865 Juan Soldevila, á Dolores á la casa de caritat

65/ á 20 Setembre 1865 á mort Josep Vidal home de Elvira
á 29 id de id á mor lo St Vidal, para de id del cólera

65/

Dia 2 Novembre 1865 á mort la tia Concepció Casadevall.

65/ lo 26 Novembre de 1865 á mort R^t Felix Basil Casadevall.

65/ lo dia 16 Desembre de 1865 mori á las 8 horas del matí, Ignasi Vilageliu

66/ á 26 Febrer de 1866 se an enviat los retratos á Sta Dolors (Vich)

66/ á 1ª Octubre de 1866 á las 7 horas del mati mort la S^a Teresa Ribot y Menós
filla de D. Miguel Ribot y Maria Menós.

Testament de la expresada en poder [13r] de D. Jaume Burgueras.

En la ciudad de Barña á los diez dias del mes de Diciembre de 1862. en nombre de Dios amen. Yo Teresa Ribot Menós Soltera otorgo este testamento del cual nombro albacea y executor del miemo D. José Antonio Gramatxes Procurador colegiado de esta ciudad.

Dispongo que sean puntualmente satisfechas las deudas que dejare el dia de mi fallecimiento como tambien lo que corresponda en razon de mandas forzosas.

La sepultura misas y sufragios dejo á la voluntad del referido albacea

Declaro que no poseo bienes, raigos y solo algunos muebles ropa blanca y efectos de poco valor de todo lo que instituyo erederas mias universales á Teresa Sola viuda y á Josefa Fernando consorte de Ramon Lupresti vecinos de esta ciudad por iguales partes y porciones entre ellas á sus libres voluntades.

Esta es mi ultima demanda

Llista de las robas y demes que se trobá en dita St Teresa. ———

[13v]

Camisas mol vellas	12
Anaguas	4
Calsas	2
Toballons	9
Estuballas	1
Cuxineras	5
Ajugamans [?]	10
Mocadors de mitxa fulla antichs	8
Toballolas	1
Bastits usast	6

Mantallinas	
Cortinas	2
Cortinas coló	1
Lansols foradats de las ratas	6
Mocadors de mocá blanchs	10
id de coló	8
Mitxas	6
Mocadors de pita	4
Banuba	1
catre	
Matalasos	2
Cuxi	
una petita taula de cuina	
un banch de cantis	
alguna olla plats ampollas, vasos et	

[14r]

un baul
 una petita caixeta y una capsca escalfa robas
 deu duros ab — or.
 tres duros y sinch rals plata

66/ á 4 Janer de 1866 á parit Dolores de Soldevila un noy, foran padrins Juan Lupresti y Josepa Lupresti posanli los noms de Florencio

67/

á 5 Febrer de 1867 Bentura Fenosa á tingut carta de Erolas dien que lo dia 1ª Janer habia mort son pare.

67/

á 11 Febrer de 1867 an fet posar. á Anton Lupresti á la clase de solfa del Sª Gili

67/

á 4 Mars de 1867 á las deu horas del vespre pari Ramona una noya fou batejada á la dia 6 á la catedral y foren padrins Ramon Lupresti y Josepa Fernando y se li posaren los noms de Ramona Francisca y Josepa.

67/

á 1ª Abril de 1867 é comprat el violi per Domingo en casa lo Sª Altimira per lo preu de divuit duros.

[14v]

67/ á 13. Maig de 1867 á mort la noya Ramona Fenosa que la criaban la poble de Sans.

67/

Dia 2. Setembre de 1867 á comensat anar Anton Lupresti al estudi en casa lo S^e Pigrau frente Sta Marta. se á pagat per adelantat 20 rals y dos per lo cartipas y plumas cada mes y també anat. Domingo en casa Simó Lupresti.

67/

á 27 Agost de 1867 an estat padrins Bentura Fenosa y Josepa Lupresti de un noy de Bentura Casanovas y se an posat los noms de Enrrich

67/

á 1e Novembre á llogat Placido 1 pis del carrer de escudillers.

67/ á 1e Desembre de 1867 á comensat Domingo Lupresti anar en casa lo oncle Ramon a enseñar la noya.

[15r]

68/

á 1^e Janer de 1868 á comensat Domingo anar á la composició ó armonia ab D. Mariano Obiols.

68/

á 5 Febrer de 1868 mori lo S^e Isidro Iglesias

68/ á 26 Febrer de 1868 pari Ramona Fenosa un noy fou batejat á la catedral lo dia 1e de Mars foren padrins Ramon Lupresti y Mariagna Casanovas y Fernando posanli los noms de Jopsep. Ramon y Bentura.

68/ lo dia 29 Setembre de 1868 se á cridat fora la Reyna.

68/ Lo dia 30 Novembre de 1868 é tret al Antonet de estudi del S^e Pigrau

68/ lo dia 17 Desembre de 1868 ana Anton Lupresti en casa lo S^e Gironella fins lo dia 31 de Desembre del mateix any.

69/

lo dia Janer de 1869 mori lo canonja Subias de Vich

[15v]

69/ lo dia 11 Janer de 1869 se an casat. Francisco Masvidal de Vich ab Rosa

69/ lo dia 1er Janer de 1869 á comensat anar Anton Lupresti al estudi del S^e Pelfort prop. la plasa de Junqueras pagan 30 rals per adelantat

69/ á 16 Fabrer de 1869 se á llogat la casa del carrer de la Corribia n° 17 propia del S^e Torres pagan vint duros cada mes tot en nom de Bentura Fenosa.

69/ lo dia 23 Mars de 1869 se á casat Juan Lupresti y Plana ab Eulalia Subirana

69/ al mes de Setembre de 1869 á vingut á viurer Placido al carrer del consell desent.

70/ á 3 Mars de 1970 mori D. Ramon Casadevall en el poble del putxet als 82 anys de edad

70/ á 19 de Setembre de 1870 á marchat pepa y criaturas á monserrat abitan en Sta. escolastica n° 20.

[16r]

al dia 28. de Setembre y á marchat Ramon Lupresti tornat al dia 1er de Octubre al 16 á marchat Fenosa.

á 20 Octubre an tornat tots.

70/ á 24 Octubre del mateix 1870 á mort. Bentura Fenosa á la 4 ½ de la tarde

70/ testament i inventari D. N. Jordana c. carrer S^e Miguel

70/

á 9 Novembre á mort Concepcio Plana de Lupresti en el poble de Alella.

70/ á 23 Novembre de 1870 á comensat añar Anton Lupresti en casa D. Francisco Vilumara

á 1er Fabrer de 1871. á cobrat dit Anton sinch pesetas com salari ó jornal.

71/

á 3 Maig de 1871 á tornat Anton Lupresti anar al estudi del S^e Pelfort de las 12 á la 1. 40 r.

71/

á 6 Agost de 1871 á marchat Placido Lupresti por Fransa ab lo vapor á estat cuatra semanas.

71/

á 13 Setembre de 1871 arribat el Rey Amadeo

[16v]

71/ á 21 Setembre de 1871 mori la St Miquela Homs y Munteis y Vidal

71/

á 21 Desembre de 1871 se á casat Magi Badia ab Ramona Lupresti viuda de Bentura Fenosa.

72/

á 19 Fabrer de 1872 á comensat anar. Anton Lupresti á pendrer de afinar pianos á la fabrica dels Sts Bernareggi

72/ á 4 Maig 1872 se á anat Anton Lupresti de la fabrica del St Bernareggi per no poder estudiar

72/

á 6 Maig de 1872 se á comprat un violoncello en casa Vidal per lo preu de dotse duros y al mateix temps se á fet tracta ab lo St Baucis per enseñar á Antonet perlo preu de 50 reals al mes se paga vensut pagan á 30 de Maig.

72/ á Maig de 1872 á tornat Juan Sala de la Habana ahon á estat uns tretze any

[17r]

72/ á 25 Agost de 1872. á las set horas del matí pari Ramona Lupresti de Badia un noy fou batjat á la parroquia del Pi ab los noms de Emilio Domingo y Ramon foren padrins Domingo Badia abi Josepa Fernando abia

72/

á 31 Agost de 1872. á deixat de enseñar lo St Baucis lo Violoncello á Antonet per no voler estudiar

72/

á 6 Octubre de 1872 á anat Anton Lupresti á casa lo St Jaume Moragas botiguer de Mataró per aprenent.

72/

Lo dia 11 Octubre de 1872 tornat Anton de Mataró per no voler estar en la casa

72/ á 22 Octubre de 1872 á mort Emilio fill de Magi Badia que nasque á 25 Agost

72/

á 25 Octubre de 1872. á tornat Anton Lupresti á pendrer lo violoncello ab lo S^e Juan Baucis pagan 50 rals al mes se á pagat per vensut

[17v]

72/

á 5 Novembre de 1872. á comensat Anton Lupresti á donar llisó de piano ab lo S^e Juan Aulés pagan 3 duros al mes se á pagat per vensut.

73/

á 12 Fabrer de 1873 la republica a Barña

73/ á 11 Abril de 1873 se a casat Anton Fernando ab Pepa.

a 6 Maig de 1873.

73/ mori Domingo Badia pajes de Cervera

73/ á 3 Juñy de 1873 a deixat de donar llisó Anton Lupresti ab lo S^e Juan Aulés per no voler estudiar y á anat set mesos.

73/ á 23 Agost de 1873 se á comprat ab lo S^e Tolosa un violoncello antich per lo preu de vuit duros. se á fet compondrer. posari lo arch. ferí caixa cordas et. 17 duros que tot jun costa vintisinch duros. diuen á surtit mol bo, que a lo menos ne val cuaranta.

[18r]

73/ á 10 Setembre de 1873 á tornat de Mallorca Banaventura Casanovas.

73/ dia 29 Setembre de 1873. á parit Ramona Lupresti de Badia un noy fora del temps mort que se creu tindria uns sis mesos.

73/ á 10 Octubre de 1873. á surtit de la reserva Domingo Lupresti per raho de la edad. de son pare

73/

á 15 Octubre de 1873. á mort á Madrid Dolores Casadevall y Roure.

73/ † á 2 Deseembre de 1873. de ~~1873~~ mori Ramon Lupresti y Casadeball, puig aben ell apuntat las dichas que es troban en lo present llibre é resol jo Anton Lupresti continuarlo

73/ á 8 Desebre de 1873 comensat Anton Lupresti anar á tocar el violoncello al ofici de la Mercet guañan 10 rals.

73/

lo dia 25 Deseembre de 1873 á comensat Anton Lupresti anar á tocar de suplen al teatro [18v] del Liceo en el desendiente del Barba-Azul

74/ Lo dia 20 Febrer de 1874 mort Matilde Creuet.

74/ Lo dia 7 Abril de 1874 mori la S^e Teresa Badia

74/ á 4 de Mars de 1874 comensa Anton Lupresti a treballar á baix la botiga de relotjer guañan tambe semmanada.

74/ Lo dia 24 Abril de 1874 mori Conxita Fabregas en Vich.

74/ Lo dia 7 Octubre de 1874, mori Nieves Domenech de Casadevall sobres lo part

74/ lo dia 16 Novembre de 1874 pari Ramona Lupresti de Badia á las 3 horas de la tarda una noya que fou batejada lo dia 22 en la iglesia del Pi foren padrins Domingo Lupresti y Fernando y Francisca Badia posanli los noms de Teresa Ramona y Josepa.

[19r]

75/ lo dia 1^e de Janer de 1875 fou nombrat per rey de Espana á D. Alfonso de Borbon

75/ á 1^e de Abril de 1875 anat Anton Lupresti á treballar de relotjer á casa M^{er} Juillad rambla en pis fen tracta per un any y aben de pagar 5 duros al mes.

75/ lo dia 28 Agost de 1875 mort Rafael Delgado

75/

á 29 Octubre 1875 comensá á nar. Anton Lupresti á dar llisó de violoncello á casa D. Manel Girona.

75/ á 28 Mars de 1875 pari Josepa Milá un noy que fou batejat á la catedral senli padrí Magi Badia que li posa lo nom de Emilio

76/ lo dia 2 Satembre de 1876 á surtit Anton Luipresti de treballá á casa St Juillard. posansanne á treballar per son compte.

[19v]

77/

á 15 Juñy de 1877 á entrat en quinta Anton Lupresti y se an portat quatre sens duros á la aduana per librarne de soldat

77/ lo dia 4 Octubre de 1877 llogat lo pis quart dela casa nº 10 del carrer dels condes de Barcelona pagan 25 duros 10 rals per trimestre

77/ á 22 Desembre de 1877 se casá Anton Lupresti y Fernando ab Carmen Comas y Pitxot en la iglesia Sta Marta per lo R^t Josep Sala foren testimonis St Bonaventura Betran y St Anton Sarviera abensa fet despues lo refresch en nostra casa carrer dels condes.

78/

á 22 Mars de 1878 pari Carmen Martinez de Pitxot á las 8 horas del vespre una noya que se batejá lo dia 28 en la catedral y foran padrins Anton Lupresti y Carmen Comas posanli los noms de Ramona Antonia y Catarina.

[20r]

78/

Lo dia 14 de Octubre de 1878 mort Francisca Moréll de Comas.

78/

á 8 Desembre de 1878 mori Caterina Simon y Lupresti.

78/

lo dia 26 [paraula ratllada il·legible] Desembre 1878 mori Francisco Galtés

79/ á 12 Juliol de 1879 pari Carmen Comas un noy á las nou horas y mitxa del

vespre y fou batejat lo dia 17 en la catedral forenli padrins Josepa Fernando y Josep Maria Comas posanli los noms de Ramon Josep y Francisco

79/ á 1 Novembre de 1879 mori Ramon Casadevall.

79/ á 25 Novembre de 1879 mori Carolina Bofill Ferigle [?] y Pitxot en Valencia.

80/ á 15 Abril de 1880 á tocat Anton Lupresti lo violoncello jun ab lo violinista Sarasate en lo teatro principal

[20v]

80/

á 16 Maig de 1880 diuen se á casat Ramon Comas y Pitxot ab la Concepcio Corbella filla de Gracia abense fet dit casament en la iglesia dels Jusapets de dita villa y luego al refres en la chocolateria del costat
tot anat sens abennos fet sapiguer res

80/ lo dia 26 Juliol de 1880 á la una y mitxa del mati pari Carmen Martinez de Pitxot un noy que fou batejat lo dia 1^r de Agost en la catedral foran padrins Francisco Bordas y la sua esposa posanli los noms de Francisco Ramon y Carlos.

81/ á 27 Maig de 1881 á marchat Anton Lupresti per Madrid aben estat alli alguns días y tocat en dos consers del teatro real.

81/

lo dia 7 de Desembre de 1881 se casa la iglesia Sta Maria del mar. Domingo Lupresti y Fernando ab Maria de los angeles Mercader y Navarro natural de Cartagena foren testimonis Francisco Pajes y Anton Rius

[21r]

82/

á 20 Juny de 1882 a las 6 horas de la tarde pari Carmen Comas de Lupresti una noya que fou batejada lo dia 29 en la catedral foran padrins Placido Lupresti y Margarida Pitxot posanli los noms de Matilde Higinia y Carmen.

83/ lo dia 21 Maig de 1883 mort Ramon Pitxot.

83/ á 25 Mars de 1883 mort Anselmo Barba.

83/ á 31 Mars de 1883 mor lo Bisbe Urquinaona

85/ á 3 Maig de 1885 á las 6 horas del matí mori lo señor Josep Comas, y Giralt. pare de Carmen, aben sufert una malatia de uns 5 mesos. (edad 56 añys).

85/ á 26 Agost de 1885 mori la meua mare Josepa Fernando y Frañó viuda de Ramon Lupresti aben tingut una malatia de causa del cólera que li vingué al Diumentja á las 5 del mati y li durá asta el [21v] Dimecres á las 3 de la tarde (edad 73 añys). á la mateixa casa en casa de la meua jermana Ramona en los mateixos dias y horas se mori de dita enfermetat la miñona Isabel á causa de cólera mes lo tingué tan fort que á las 6 horas de posarsa malalta mori sensa pogueri fer res las midisinas.

Es molta trageria per los interesats.

//58. Lo dia 23 de Agost que la meua mara se posá malata tots los germans estabam allí presens menos Placido que se trovaba en un poble vehi de Barcelona á Lloret de mar; al mateix matí se li enviá un parte dienli .-.

-. madre enfermedad reynante bastante gravedad.

y ell en lloq de baixá deseguida, contesta — recibido parte con sentimiento espero pormenores. com que pormenor en dits casos y ames suposant la edad de 73 añys la cual no y abia mes remei y que la mort se li enviá una carta llarga dienli [22r] que la mare abia deixat de existir y que convenia de que vaixes per arreglar los asuntos pues tots nosaltres teniam neseditat de sortir á fora per alguns dias. la casa de Ramona ab tots aquests amohinos y malalts, estaba infestada y convenia que cada udels germans sen portes la seua par corresponen de trastos y demás, per poger fer una limpiesa á la casa.

Placido contesta, que ell tenia en el poble, lo compromis de alguna llisó de piano, y fins que la auria acabat no podia baixar.

los altres germans tan Domingo com Ramona estrañaren molt la conducta de Placido respecta aque fet. pero ami no me estrañá de res aixó pues no abia volgut maiy doná lo nom de mare á la nostra, despues de ella abé fet. lo mateix per ell que per tots nosaltres.

85// Lo dia 30 de Octubre teniren lloc los funerals dedicats á la meua mare Josepha Fernando, Se feren en lo altá del Sacrament de la Catedral.

[22v]

//85. Lo dia 25 Novembre de 1885 á mort lo Rey D. Alfonso XII de Borbon.

//85. Lo dia 26. Novembre de 1885 se á casat Joseph Rafael. Carreras ab. Francisca Balancó.

86//. Lo dia 3. Mars. de 1886. comensá ~~amar~~ Ramon Lupresti anar al col·legi del S^f Martinez carrer de Trafalgar. n° 44 pagan 30 rals al mes. per adelantat.

//86. Lo dia 9. de Mars mori Dolores Lupresti y Plana.

//86. Lo dia 1. Juyñ de 1886 mori lo seyñor Llusía Juillard mestre relotjer

//86. Lo dia 7 Agost de 1886. he fet cambis de lo pianino ab un piano mitxa cua donantli també al S^f Fité un relotje de or y fents tractas de donarli un ayñ de llicó de violoncello

[23r]

//86. lo dia 6. Octubre de 1886 lo noy Ramon Lupresti y Matilde id foren confirmats per lo Bisbe Casañas en la sua propia casa. Forenli padrins á Ramon, son oncle Domingo Lupresti y á Matilde la sua tia Concepció de Comas

//87. lo dia 9. de abril de 1887. á. mort. Hijinia Tapia de Lupresti en la edad. de 56. añys.

//87. Lo die 10 de Abril de 1887. si á fet una funció mol somemne en la Catedral de Barcelona referent. á la fachada de dita catedral per la cual D. Manuel. Girona dona una gran cantitat, puij dit dia vingue lo ministre y se lleji la real orde ó permis de Madrid.

//87 Lo dia 17 Abril 1887 mor Magui Badia de edad. 44 añys.

//87. Lo dia 19 Juliol de 1887 mori Domingo Lupresti y Plana

[23v]

//88. Lo dia 14 Febrer. 1888. Carme Comas de Lupresti pari una noya á las vuit horas y tres cuarts. del vespre. Fou batejada en la Catedral lo dia 26. del mateix mes y ayñ. Forenli padrins, Ramón N. Comas son oncle y Ramona Lupresti sa tia posarenli los noms de Mercé, Montserrat y Ramona

89.//. A. 5. Juyñ 1888 [sic] á comensat añar Matilde Lupresti al col·legi en lo carrer de Mendez Nuñez.

90//

Lo dia 26 Janer de dit ayñ mor Joaquim Lupresti y Plana.

90.// Lo 11. Febrer. Mort Serafina Matas de Lupresti.

90.// Lo dia 26. Febrer de 1890 mori Bonaventura Casanovas.

90// Lo dia 7. Octubre 1890. comensá anar Ramon Lupresti al colegi del S^e Miró carre de Mercaders. nº 26.

[24r]

//90 Lo dia 23. Desembre del mateix any mori Nonito Comas.

//91. Lodia 4 de Octubre del mateix any celebrá la primera misa Mariano Fabregas, en Vich en la Iglesia de S. Domingo del convent de las Beatas.

//.

91. 1. Octubre comensá anar Mercé Lupresti al colegi del carrer. de Mendez Nuñez.

//91. Lo dia 1. Desembre mort Ramon Fité

//92. Lo dia 15 Octubre ~~de 18~~ escandaló de la sosietat en lo teatre Lirich.

//

93. Lo dia 20 de Maig de 1893. á las vuit horas del vespre y en la parroquia del Pi se casa Josep Fenosa y Lupresti ab. Emilia Puig y Muxach nascuda á Girona en lo 8 Mars de 1863. batejada lo dia 10 del mateix mes y any en la catedral de Girona.

[24v]

//93. Lo dia 7 Novembre de dit any a las 11 horas y mitxa del vespre caygué, una b mes ben dit tiraren una bomba explosiva desde al cuart ó quin pis á la platea del Gran teatro del Liceo esent estreno de temporada y representanse la ópera Guillermo Tell. Causa La bomba caygué en la fila 13 y mata á unas 22 personas ferintne moltes mes. Lo susto á sigut molt gros.

// Lo dia 21 Abril de 1894 mori Emilia Puig y Muxart esposa de Joseph Fenosa.

//94 Lo dia 8 Abril de 1894, pari Emilia Puig un noy que fou batejat lo dia 26 en la iglesia Catedral y se li posaren los noms de Enriquer Alberto y Ramon.

//95 Lo dia 14 Maix de 1895 mori lo Sr Felip Llopis

//95 Lo dia 9 Septembre Josep Fenosa á dexam de anar acasa lo S^f Nabas sensa sapiguer que se a fet de ell

[25r]

//95 Lo dia 11 Septembre mori D. Juan Sanchez duenyodel cafe Español, despues de sufrir una malatia de 7 mesos.

//96. Lo dia 30 de Janer de 1896 a las 7 menos cuar del vespre pari carne Comas de Lupresti una noya que fou batejada lo dia 9 de Febrer en la iglesia Catedral. forenli padrins sosjermans Ramon y Matilde y se li posaren los noms de Maria de Montserrat, Marguerida y Martina.

//96. Lo dia 16 de Novembre de 1896. comensá Ramon Lupresti á anar á treballar en casa lo Sr Juillard.

//98. Lo dia 28 Maig de 1898 se casá Ramona Lupresti ab Eduardo Texidó. en la Iglesia parroquia dels Angels.

//98 Lo dia 7 Septembre de 1898 se ha pagat 300 \$ perllibrar del soldat á Ramon Lupresti y Comas.

[25v]

//98. Lo dia 6 Octubre 1898. Comensa anar Mercé Lupresti al colegi de las Teresianas riera de S. Juan, pagan deu pesetas al mes.

//

98. Lo dia 21 Novembre 1898. se casa a la parroquia de S. Jaume, Francisco Sanchez ab Francisca Caralps.

//99 Lo dia 16 Febrer 1899 he tingut noticia de que á mort Mariano Fabregas en Vich.

//99 Lo dia 13 Maig de 1899. mort en Vich Sora Dolors Lupresti y Casadevall

//98 En Octubre de 1898 se casa Placido Lupresti ad [sic] Francisca Sanmarti Aguiló Aguiló

//1909 Lo die 20 Janer mort Placit Lupresti.

[Canvi de mà i de tinta]

//1910. Lo día 6 Janer se casá Mercé Lupresti i Comas ab Joaquin Blanch i Parera en la Parroquia [26r] de S. Pere de las Puellas.

//1910. Lo día 23 Juliol se cassá Ramón Lupresti i Comas ab Andrea Andreu i Viñals en la Basílica de Ntra. Sra. de la Mercé

//1910. Lo día 14 Octubre va neixer una nena filla de Joaquín Blanch i Mercé Lupresti i Comas que fou batexada en la Catedral am els noms de Eulalia, Carmen i Cristina, senli padríns els seus avis Josep Blanch y Carmen Comas.

//1911. Lo día 22 Janer morí Ramona Lupresti i Fernando.

//1911. Lo día 8 Juny va neixer una nena filla de Ramón Lupresti i Comas i Andrea Andreu, que fou batexada en la Catedral am els noms de Carmen, Margarita i Andrea, senli padríns els seus avis Antonio Lupresti y Dolors Viñals de Andreu.

[26v]

//1913. Lo día 6 de Juny va neixer una nena filla de Joaquín Blanch y Mercé Lupresti i Comas, que fou batexada en la Catedral Basílica am els noms de Mercé, Antonia i Josepa, senli padríns el seu avi Antonio Lupresti i avia [paraula il·legible] Cristina Lozano.

//1915. Lo día 13 de Maig morí Josep Mª Comas i Pitxot.

//1915. Lo día 22 de Juny, va neixer un nen fill de Ramón Lupresti i Comas y Andrea Andreu que batexat en

[27r] fins [48v] en blanc.

[49r]

[a partir d'aquí, en llapis]

la seva tia paterna Matilde Lupresti.

Lo dia 28 de Juliol de 1918. morí Ramón N. Comas Pitxot, a la edad de

[49v]

Lo día 6 de Janer de 1910, se casá Mercé Lupresti i Comas amb Joaquim Blanch Parera, en la Parroquia de S. Pere de les Puel·les.

~~Lo día 14 d'Octubre de 1910, a les 4 de la tarde, nasque~~ Lo dia 23 de Juliol de 1910, se casá Ramón Lupresti i Comas amb Andrea Andreu i Viñals, a la parro-

Lo día 22 de Janer de 1911, morí Ramona Lupresti i Fernando.

quial esglesia de la Mercé

Lo dia 13 de Maig de 1915, morí Josep Mª Comas Pitxot a la edad de 60 anys.

Lo dia 22 de Juny de 1915, à les 7 del matí nasqué un noi fill de Ramón Lupresti i Andrea Andreu, que fou bateijat el dia 29 de mateix mes amb els noms de Antoni, Guillermo i Ramón-Lluis, apadrinan-lo, ~~Guillermo Serra~~ el nen Guillermo Serra Andreu (cosí de sa mare) i la seva avia paterna Carme Comas. (a la Catedral.

Lo dia 11 d'Agost de 1917, a les del mati, nasqué un noi, fill de Ramón Lupresti i Andrea Andreu, que fou bateijat, a la Catedral, lo día 26 del meteis Agost, amb els noms de Lluis — apadrinan-lo lo seu oncle matern Teodoro Andreu

Índex onomàstic

- Aguilar, Mariano 58-59
Alegret, Josep 11, 23, 50
Alfonso de Borbón 69, 72
Altimira, Agustí 17, 33, 64
Amadeo I 67
Amorós, Josep 50
Amorós, Rosa 54
Andreu Vinyals, Andrea 14, 21-22, 76-77
Andreu, Teodoro 77
Andreví, Francesc 24
Aparisi, Josep 51
Auger 18
Aulés, Juan 36, 57, 68
Bach, Johann Sebastian 18
Badia Lupresti, Emilio 20
Badia Lupresti, Teresa 69
Badia, Domingo 67-68
Badia, Francisca 69
Badia, Magí 20-22, 67-68, 70, 73
Balancó (Balanzó / Balançó), Francisca 40, 72
Balmes, Jaume 41
Barba Bau 18, 37, 69
Barba, A. 18, 71
Basil Casadevall, Felix (Reverent) 63
Bassal, Josep 16-17, 20
Baucis, Juan 15, 17, 21, 36, 67-68
Berini 36
Bernareggi (Bernaregi) 27, 35-36, 54, 67
Betas, Jaume 28, 55
Betran, Bonaventura 38, 70
Bigas, Josep 57
Blanch Lupresti, Eulàlia 21-22
Blanch Lupresti, Mercè 21-22
Blanch Parera, Joaquim 14, 21-22, 76-77
Blanch, Josep 76
Boisselot 27
Bordas, Francisco 71
Bordas, M. 33-61
Burgueras, Jaume 63
Candi, Cànid 24
Caralps, Francisca 75
Carreras Bulbena, Josep Rafael 15-17, 19, 40, 72
Casadevall Clarà, Maria 41, 53, 59
Casadevall Duran, Lluçia (Llusia) 20, 41-42, 51, 53
Casadevall Roure, Dolors (Dolores) 14, 69
Casadevall, Ramon 60, 71
Casamitjana, J. 18
Casañas Pagès, Salvador 73
Casanovas Fernando, Mariagna 55, 65
Casanovas, Bentura (Bonaventura) 34, 55, 57, 65, 68, 74

- Chivillers, Juan 55
 Chopin, Frédéric 18
 Comas Giralt, Josep 39
 Comas Pitxot, Carmen 14, 21-22, 38, 40, 70-71, 73, 77
 Comas Pitxot, Josep M^a 76-77
 Comas Pitxot, Ramon N. 21, 38, 71, 73, 76
 Comas, Josep Maria 38, 71-72
 Comas, Nonito 74
 Comas, Ramon 40
 Corbella, Concepció (Concepsio) 38, 71
 Corcuera Caserta, Pablo de Jesús 41
 Cortés, Juan 26, 52
 Costa i Noguera 18
 Creuhet Vilageliu, Antonio 55
 Creuhet, Antonia 59, 62
 Creuhet (Creuet), Matilde 69
 Dadero Montolio, Dolores 24, 51
 Dalmau Mas, Eusebi 29
 Dalmau Mayol, Joan Baptista 29, 58
 Delgado, Rafael 69
 Domenech, Nieves 59, 69
 Duran, Eudalt 60
 Esplugas, Joaquim 25, 52
 Esteve Tomàs, Gil 41
 Fabregas Casadevall, Mariano 56, 58-59, 74
 Fabregas, Conxita 69
 Fajes 17
 Fargas, Josep 28, 56
 Fenosa Lupresti, Josep 74-75
 Fenosa Lupresti, Ramona 20, 65, 67
 Fenosa Puig, Enríque 21-22
 Fenosa, Bentura 20-22, 62, 64-66
 Ferigle Pitxot, Carolina 71
 Fernando Frañó, Josepa 13, 20-23, 30, 32, 38-40
 Fernando, Anton 68
 Fernando, Mariana 55
 Fité, Ramon 40, 73-74
 Fons Ricart i Matas 10, 17-18, 38
 Galtés, Francisco 70
 Gambale, L. 19
 García Robles, J. 17-18
 Gayetano 32, 34, 51, 60-61
 Gevaert, François-Auguste 24
 Gili, Raimon 27-28, 35, 54-56, 64
 Girona, Manel (Manuel) 38, 42-43, 70, 73
 Gironella 35, 65
 Gorgas, Bartomeu 24, 51
 Gorgas, Francisca 24, 51
 Gounod, Charles 24
 Gramatxes, José Antonio 63
 Grieg, Edvard 18
 Güell 17
 Gimferrer, G. 18
 Händel, Georg Friedrich 24
 Haydn, Franz Joseph 18
 Juillard 37, 70, 75
 Juillard, Lluís (Llucià) 73
 Korganoff 18
 Leigh, Lluís 18
 Liszt, Franz 18
 Llopis, Felip 74
 Llorente Monton, Florenci 41
 Lozano, Cristina 76
 Lupresti 10-11, 13-23, 25-30, 32-36, 38, 40-41, 43-45
 Lupresti Andreu, Antoni 21-22
 Lupresti Andreu, Carmen 21-22
 Lupresti Andreu, Lluís 21-22
 Lupresti Casadevall, Ramon 10, 14, 16, 19-23, 27-31, 33, 41, 49, 55, 58-59, 61, 63, 65
 Lupresti Comas, Matilde 21-22, 30, 73, 76
 Lupresti Comas, Mercè 14, 21-22, 74-77
 Lupresti Comas, M. de Montserrat 21-22, 75
 Lupresti Comas, Ramon 14, 21-22, 75-77
 Lupresti de Badia, Ramona 67-69
 Lupresti Fernando, Anton 10, 13-22, 32-40, 43, 45, 47, 49, 53, 61-62, 64-71, 76
 Lupresti Fernando, Domingo 13-24, 30-35, 39-40, 45, 50-51, 53, 55, 58-62, 64-65, 67-69, 71-74

- Lupresti Fernando, Ramona 17, 20-24, 30, 39-40, 51, 55-56, 58, 60-62, 64, 67, 73, 75-77
- Lupresti Vilageliu, Plàcido (Placit) 10, 20, 23, 25-26, 30, 38, 50, 52-54, 58, 60, 67, 71, 75
- Lupresti, Esther 17
- Lupresti, Joaquim 60, 73, 75
- Lupresti, Juan 64-66
- Lupresti, Simó 35, 65
- Manent, J. 19
- Manent, Nicolau 18, 26-27, 54
- Mariagneta 31, 55
- Marraco Ferrer, Josep 24-25, 31, 52, 59
- Marraco Xausas, Josep 25, 31, 52, 59
- Marscheck, E. 18
- Martínez de Pitxot, Carmen 70-71
- Martínez Imbert, Claudi 17-18, 24
- Martínez, Alonso 43
- Martínez, Pedro 41
- Masana, Agusti 60
- Masvidal, Francisco 53, 66
- Matas (Motas), Serafina 57, 59-60, 74
- Mendelssohn, Felix 18-19, 24
- Menós, Maria 63
- Mercadante, Saverio 33
- Mercader Navarro, M^a de los Ángeles 21-22, 34, 71
- Milà i Fontanals, Manuel 43
- Milà, Baldiri 60
- Milà, Josepa 70
- Molas Fabregas, Manuela 53
- Molist, Lluçia 29
- Monpensier 57
- Montolio, Juan 23, 50
- Montolio, Maria 24, 51
- Moragas, Jaume 36, 67
- Morell de Comas, Francisca 70
- Mozart, Wolfgang Amadeus 18
- Munteis Vidal, Miquela 67
- Navarra, Dolores 60
- Nonó, Bernat 28, 56
- Obiols Tramullas, Marià (Mariano) 33-34, 65
- Padrós, Primitiu 24
- Pajes, Francisco 34, 71
- Passolas 18
- Pedrell, Felip 18
- Pelfort 35, 66
- Pigrau 35, 65
- Pitxot de Comas, Margarida 56
- Pitxot, Margarida 30, 38, 56, 71
- Pitxot, Ramon 21, 56, 71
- Plana de Lupresti, Concepció (Consepcio) 50, 53, 66
- Prió, Francisca 55
- Puig Capdevila, Bernat Calvó 10, 24-25
- Puig Muxart (Muxach), Emilia 21, 74
- Puiggener 17-18
- Pujol 18
- Quintana 17
- Reventós, Josep 24
- Ribas, Nicolás 30
- Ribas, Rosa 59
- Ribera, C(osme) 18
- Ribera, J. 17
- Ribot Menós, Teresa 63
- Ribot, Miguel 63
- Rius, Anton 71
- Rocabruna, Josep 18
- Rodoreda, Josep 18
- Rossich, Albert 10, 13
- Rubinstein 18
- Sala, Josep (Reverent) 28, 38, 54-55, 60, 70
- Sala, Juan 59, 67
- Saldoni, Baltasar 15, 26-27, 29, 33, 36-37
- Salvat 18, 38
- Sammartí Aguiló, Francisca 17, 20, 22
- Sampere, Montserrat 18
- Sánchez Gavanyach, Francesc de Paula 18
- Sanchez, Francisco 75
- Sanchez, Juan 75
- Sarasate, Pablo 18, 38, 71
- Sarviera, Anton 38, 70
- Sayol, Josep (Reverent) 23, 50
- Schubert, Franz 18
- Schumann, Robert 18

- Serra Andreu, Guillermo 14, 77
Simon Lupresti, Carmeta 54
Simon Lupresti, Caterina 70
Simon, Francisco 61
Sola, Teresa 63
Soldevila Lupresti, Dolors (Dolores) 34,
57, 62, 64
Soldevila, Juan 57, 62
Sor, Ferran 18
Subirana, Eulalia 66
Tàpia Cabot, Higinia 17, 20
Tàpia de Lupresti, Higinia 17, 20, 73
Texidó, Eduardo 20, 22, 75
Tolosa, Joan 36, 68
Tortella, Jaume 16-17, 20
Trias 33, 61
Tristany, Joanet 33, 35, 62
Txaikovsky, Piotr Ilich 18
Urquinaona, José María 72
Valentí, Jaume 28, 56
Vargas 18
Vehils, (Joaquim Maria) 18
Verdaguer, Jacint 16-17, 19
Vidal i Llimona, Andrés 36
Vidal y Roger, Andrés 19, 36
Vidal, Josep 63
Vilageliu Monteis, Antonia 52
Vilageliu, Ignasi 50, 63
Vilageliu, Manuel 55-56
Vilageliu, Margarida 14, 16, 20, 22-23,
49-50
Vilanova, Ramon 33
Vilumara, Francisco 35, 66
Vinyals de Andreu, Dolors 76
Vives Abella 23, 50
Weber, Carl Maria von 18

Xavier Daufí és llicenciat en Geografia i Història (Secció Història de l'Art) per la Universitat de Barcelona, doctor en Història de l'Art per la Universitat Autònoma de Barcelona i professor superior de Guitarra pel Conservatori Superior de Música del Liceu de Barcelona. Des del 2004 és acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

La seva producció científica comença amb l'estudi de l'oratori a Catalunya durant el segle XVIII i primers anys del XIX, amb la tesi doctoral «Estudi dels oratoris de Francesc Queralt (1740-1825). Fonaments de la història de l'oratori a Catalunya al segle XVIII» (2001), i posteriorment s'ha diversificat centrant-se en diverses i variades temàtiques: ha publicat llibres sobre Schubert i la sonata; ha realitzat, juntament amb Marta Muñoz i Alícia Daufí, la transcripció i edició d'unes danses tradicionals de Castelló de la Plana; ha estat curador de l'edició i estudi de les traduccions sobre temes musicals d'Antoni Febrer i Cardona; ha dedicat un volum a la transcripció i edició de música catalana dels segles XVII i XVIII (Josep Gaz); s'ha centrat en la investigació de tractats musicals catalans; s'ha interessat per la pedagogia musical al segle XVIII i, entre diversos altres temes, s'ha dedicat a la iconografia musical amb un article en què s'analitza alguns dibuixos de Manuel Tramulles.

És professor titular d'ensenyament secundari i, des de 2001, és professor associat de musicologia de la UAB, on ha impartit diverses assignatures a les llicenciatures i graus de Musicologia i d'Història de l'Art.

El dietari manuscrit de la família Lupresti que es presenta en aquest volum representa un valuós document de contextualització que ha servit per assentar les bases que hauran de permetre bastir les biografies de tres músics barcelonins (Plàcido, Domingo i Anton) que, si bé no van desenvolupar una carrera internacional, sí que van tenir una presència destacada en el context musical de la Barcelona de finals del segle XIX i principis del XX.

Ultra els grans noms, la història es construeix a partir d'una infinitat de personatges que, tot interactuant entre si, teixeixen un entramat social que resulta imprescindible de conèixer per comprendre en tota la seva profunditat el decurs de la història. És per aquest motiu que el dietari manuscrit dels Lupresti, tot i que no proporcioni la quantitat suficient de dades que permetin l'elaboració de les biografies definitives de Plàcido, Domingo i Anton, resulta ser, certament, una felicitat troballa d'una més de les múltiples facetes que conformen la història musical del nostre país i que, per tant, contribuirà a la seva, més completa, comprensió.